महालेखापरीक्षकको
वार्षिक प्रतिवेदन
२०७८

ओमसतिया गाउँपालिका

रुपन्देही

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

Serving the Nation and the People

दूरदृष्टि (Vision)

जनहितका लागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था हुन प्रयत्नशील रहने ।

(We strive to be a credible institution in promoting accountability, transparency and integrity for the benefit of the people)

गन्तव्य (Mission)

सरोकारवालालाई सार्वजनिक कोषको दक्षतापूर्ण उपयोग सम्बन्धमा आश्वस्त पार्न स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने ।

(Provide independent and quality audit service to assure our stakeholders that the public funds are efficiently used)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	(Integrity)
स्वतन्त्रता	(Independence)
व्यवसायिकता	(Professionalism)
पारदर्शिता	(Transparency)
जवाफदेहिता	(Accountability)

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

(लुम्बीनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश)

पत्र संख्याः २०७८/७९
च.नं:- मितिः २०७८/५/४

श्री अध्यक्षज्यू,
ओमसतिया गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रुपन्देही।

विषयः– लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ प्रयोजनको लागि अनुरोध छ ।

....
नारायण एम.सी.
(नायव महालेखापरीक्षक)

बोधार्थः

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
सिंहदरवार, काठमाडौं — प्रतिवेदन संलग्न छ ।

Phone: 4258174, 4266034, A.G. Fax: 977-1-4268309, Fax: 977-1-4262798, Post Box:13328
Email : aag.mgmt@oagnep.gov.np,Info@oag.gov.np Website : www.oagnep.gov.np

"जनहितका लागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धनमा विश्वसनीय लेखापरीक्षण संस्था"

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययीता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यको आधारमा महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्थाबमोजिम स्थानीय तहको २०७६।७७ को आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसँग सम्बन्धित ऐन, नियमको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरुमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । त्यसैगरी स्रोत साधनको प्राप्ती र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रबर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भएपश्चात जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका विषयहरु मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन पठाइएको छ । प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितव्ययिता, दक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शिता प्रबर्द्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँटको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आय ठेक्का व्यवस्थापनमा स्पष्ट कानूनी व्यवस्था नभएको, आय सङ्कलन न्यून रहेको, पर्याप्त आधार बेगर राजस्व छुट दिएको, बक्यौता असुलीमा प्रभावकारीता नआएको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अबण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, वर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, खरिद कानून विपरीत सोझै खरिद गरेको, अत्यधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, बचत अनुदान फिर्ता नगरेको, वितरणमूखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रवृत्ति देखिएका छन् । त्यसैगरी विकास निर्माणतर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरु समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिएबमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दीगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालीन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन् ।

स्थानीय तहको आन्तरिक व्यवस्थापनतर्फ आवश्यक अनुभवी र दक्ष जनशक्तिको कमी रहेको, कर्मचारी नियुक्ति तथा बढुवामा प्रदेश लोकसेवा आयोगको परामर्श नलिएको, सेवा प्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, स्रोत, साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, सञ्चालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, बैंक हिसाब विवरण तयार गर्ने नगरेको, लेखाङ्कन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ। स्थानीय तहमा लेखा समितिको गठन, कार्यक्षेत्र, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजू फछ्र्यौट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा हुन बाँकी रहेको पाइएको छ । लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरु सुधार गरी गत विगतका बेरुजु उपर अपेक्षितरुपमा आवश्यक कारवाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको बावजुद यथासम्भव स्थानीय तहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षण टोलीले स्थानीय तहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरुसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापन, भौतिक पूर्वाधार र सेवा प्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरु सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

(टंकमणि शर्मा, दंगाल)

२०७८ भाद्र ४ गते

महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

(लुम्बीनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश)

पत्र संख्याः २०७८/७९

च.नं.: मितिः२०७८।५।४

श्री अध्यक्षज्यू,
ओमसतिया गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रुपन्देही ।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कैफियत सहितको राय

हामीले ओमसतिया गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बित्तिय विवरण र त्यससङ्ग सम्बन्धित आय व्यय विवरण तथा लेखा टिप्पणीहरूको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७७ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को वित्तीय विवरण र त्यसँग सम्बन्धित आय व्यय विवरणले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित प्रचलित कानून र परम्परा बमोजिम सारभूत रुपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. लेखापरीक्षणबाट रु. १ करोड ६९ लाख ४१ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु. २२ लाख ५९ हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु. २६ लाख ९४ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु. १ करोड १९ लाख ८८ हजार रहेको छ ।

२. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरूका सम्बन्धमा मिति २०७७।१०।१८ मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रिया सहितका प्रमाण कागजातका आधारमा फछ्र्यौट भएका दफाहरू हटाई कायम व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पाना ३३ (तेत्तीस) यसै साथ संलग्न छ ।

Phone: 4258174, 4266034, A.G. Fax: 977-1-4268309, Fax: 977-1-4262798, Post Box:13328
Email : aag.mgmt@oagnep.gov.np,Info@oag.gov.np Website : www.oagnep.gov.np

३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकी नहुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचार संहिता अनुसार हामीले काम गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो रायव्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तिका कारण वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । गाउँ कार्यकारिणी, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रकृयाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ति समेतका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनी उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्तता सम्मप्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ति पत्ता लगाउने सक्ने निश्चितता भने हुँदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विषेश वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तिलाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

....

नारायण एम.सी.

(नायव महालेखापरीक्षक)

ओमसतिया गाउँपालिका

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

२०७६/७७

परिचय – स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्देश्यले यस ओमसतिया गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु ओमसतिया गाउँपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस ओमसतिया गाउँपालिका अन्तर्गत ६ वडा, ३४ सभा सदस्य, ४८.५४ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ३४१९१ जनसंख्या रहेको छ ।

स्थानीय संचित कोष : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ बमोजिम यस नगरपालिकाले वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त अनुदान तथा सहायता, आन्तरिक आम्दानी र स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन भएको आयोजनाहरू समेतको आयव्यय हिसाबको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को समग्र संचित कोषको संक्षिप्त अवस्था निम्नबमोजिम रहेको छ।

सि.नं.	आय तर्फ			सि.नं.	व्यय तर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		विवरण	रकम	रकम
१	गत वर्षको जिम्मेवारी		५५१६३२६५.३५	१	चालु खर्च	१७६०७२१५१.७४	१७६०७२१५१.७४
	क) नगद			२	पूँजीगत खर्च	१७९८७७४७२.००	१७९८७७४७२.००
	ख) बैंक	५५१६३२६५.३५		३	वित्तीय व्यवस्था भुक्तानी		
२	राजस्व (आन्तरिक आय)		११४६०२८०५.५४		क) ऋण भुक्तानी		
	क) आन्तरिक राजस्व	५९६७४१३५.०१			ख) ब्याज भुक्तानी		
	ख) राजस्व बाँडफाँड	५४९२८६७०.५३			ग) अन्य भुक्तानी		
	ग) अन्य आय			४	लगानी		
३	वित्तीय हस्तान्तरण		२१७२८२४५३.७४		ऋण लगानी		
	क) वित्तीय समानीकरण अनुदान	११८७००००० .०			शेयर लगानी		
	ख) सशर्त अनुदान	९८५८२४५३.७४			अन्य लगानी		
	ग) समपूरक अनुदान			५	धरौटी फिर्ता	१९१५५१२.००	१९१५५१२.००
	घ) विशेष अनुदान	०.००		६	कोष खर्च	९८८०९९८.००	९८८०९९८.००
				७	अन्तर सरकारी	८१५९००४७.००	८१५९००४७.००
४	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान		३१२६१७२१.००	७	मौज्दात		
	क) वित्तीय समानीकरण अनुदान	४३६००००.००			क) नगद मौज्दात		
	ख) सशर्त अनुदान	७८१३०२३.००			ख) बैंक मौज्दात		६०७९८५४३.८९

	ग) समपूरक अनुदान	११५९९०००.००			चालु खर्च		
	घ) विशेष अनुदान	५१८९६९८.००			पूँजीगत खर्च		
	ङ) कोभिड विशेष	२३०००००.००					
५	अन्तर सरकारी	८१५९००४७०.००	८१५९००४७		संचित कोष	५६७२५८०४.८९	
६	वित्तीय व्यवस्था प्राप्ति				मर्मत सम्भार कोष	०.००	
	क) ऋण प्राप्ति				विपद व्यवस्थापन	५१७५१६.००	
	ख) साँवा प्राप्ति				कर्मचारी कल्याण कोष	८०३३५८.००	
	ग) ब्याज प्राप्ति				धरौटी	२७५१८६५.००	
	घ) अन्य प्राप्ति						
७	विभिन्न कोषतर्फको आय	६३०४९१५.००	६३०४९१५.००				
८	जनसहभागिता (नगद)						
९	विषयगत निकायबाट प्राप्त रकम						
१०	धरौंटी आय	३९२९५१७.००	३९२९५१७.००				
११	लगानीको साँवा फिर्ता						
१२	अन्य विविध आय						
	जम्मा	५१०१३४७२४.६३	५१०१३४७२४.६३		जम्मा	५१०१३४७२४.६३	५१०१३४७२४.६३

दफा	भौ.नं, मिति र ब्यहोरा	बेरुजू रकम
	लेखापरीक्षणमा पेश भएको स्रेस्ता तथा आर्थिक कारोबारहरूको जोखिम विश्लेषण, लेखापरीक्षण नीति, मापदण्ड, व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, व्यवसायिक लेखापरीक्षणका असल अभ्यासको आधारमा तयार गरीएको स्वीकृत लेखापरीक्षण योजना, कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको विधि अनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी लेखापरीक्षणको निष्कर्ष सहित प्रतिवेदन जारी गर्नु हो भने आर्थिक कारोबार र वित्तीय विवरणको शुद्धताको जिम्मेवारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ । उक्त आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी देखिएका व्यहोराहरू उपर मिती २०७६।१०।१५ मा व्यवस्थापनसँग छलफल गरी कायम भएका व्यहोराहरू निम्न अनुसार छन् :	
	वित्तीय विवरण विश्लेषण	
१.	**वित्तीय विवरण** – स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले प्रत्येक वर्षको साउन एक गतेदेखि आगामी वर्षको असार मसान्तसम्मको अवधिलाई आर्थिक वर्ष कायम गरी आय र व्ययको हिसाव राख्नुपर्दछ । सोही ऐनको दफा ६९ मा तोकिए अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन् • स्थानीय तहले संचित कोषमा गत विगतको बाँकी यस वर्ष प्राप्त रकम र संचित कोषबाट भएको खर्च स्पष्ट देखिने गरी खाता राखेको छैन । • स्थानीय तहको असार मसान्तको बैंक मौज्दात र स्रेस्ताको मौज्दात रु ७७७६१७६.०० ले फरक देखिएको छ । गाउँपिलकाले बैंक समायोजन हिसाब अनुसार चेक साट्न बाँकी रहेको कारण पेश गरेको छ । • लेखापरीक्षणका क्रममा बैंक नगदी किताब तथा पेश्की खाता अद्यावधिक नरहेको कारण स्थानीय तहले पेश गरेको आय–व्यय विवरण यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन । • कतिपय सम्बन्धित आर्थिक कारोबारहरूको गोश्वरा भौचर बजेट शीर्षकगत बैंक नगदी किताबमा नजनाएकाले स्रेस्ता अनुसार बैंक मैज्दात ऋणात्मक रहेको तथा स्थानीय तहका सबै खाताहरूको एकमुष्ट हिसाव गर्दा मौज्दात ऋणात्मक नरहेको । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको NEPSAS based ढाँचामा प्रतिवेदन गरेको पाइएन । त्यसैले तोकेबमोजिमका वित्तीय विवरणहरू तथा खाताहरू अद्यावधिक गरी आय र व्ययको वास्तविक स्थिति देखिने गरी लेखांकन गर्नुपर्दछ ।	
२.	**आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली:** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा लागु गरेको पाइएन। यस सम्बन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरू तपशिल वमोजिम रहेका छन । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन ।	

	• पालिकाले एक आर्थिक वर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोवारको अनुसूची १४ वमोजिमको ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन । • पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाइएन । • अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाइएन । • विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रीत भई वितणमुखी रहेको पाइयो। • पालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गरेको पाइयो • साना तथा ठुला सवै निर्माण कार्यको नापी किताव कम्प्यूटरबाट तयार गरिएको लुजशिटमा भरी भुक्तानीको लेखासाथ राख्ने गरेको छ । कतिपय निर्माण कार्यलाई थप निरन्तरता दिन वा अन्य कारणले पछि पनि पुनरावलोकन गर्न पर्ने भएकोले आवश्यक परेको समयमा उपलब्ध हुन सक्ने गरी संस्थागत स्मृतिको लागि डिजिटाइज गरी वा अन्य तवरले सुरक्षित राख्न आवश्यक देखिन्छ । • अधिकांश सडक तथा कुलो-नहर निर्माण तथा मर्मतमा सो स्थानको चेनेज नं. उल्लेख गर्ने नगरेबाट एकै कार्यको लागि दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने र निर्माणस्थलको अनुगमन निरीक्षणमा द्विविधा हुने भएकोले जुनसुकै समयमा पनि निर्माणस्थलको पहिचान हुने गरी चेनेज लगायतका संकेतहरूलाई अनिवार्य गर्नुपर्दछ । • स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ को नियम ६२ मा जुनसुकै निर्माणकार्य, मालसामान, परामर्श सेवा वा अन्य सेवा खरिदको लागि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले निर्माण तथा सेवा सम्बन्धी कार्यको लागत अनुमान तयार गरेको भए तापनि लागत अनुमान वेगर फर्निचर, कार्यालय सामान, कम्प्यूटर आदि खरिद गरेको देखिन्छ । • जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा गरेको पाइएन । • कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरी निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको । • कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरूमा सिलसिलेवार नम्वर राखि कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाइएन । • सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार गरेको पाइएन। • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्युनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा तोकेको पाइएन। • ठेक्काहरूको विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता राखेको पाइएन।	

	• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४(२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा वनाएको पाइएन । • सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरू उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन । • संस्था दर्ता ऐन, २०३४ को दफा ३ अनुसार पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता समिति उक्त ऐनको व्यवस्था अनुसार मान्यता प्राप्त हुने गरी दर्ता गरेको पाइएन । • सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय–व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा अधिकांशतः पालना भएको पाइएन। • वातावरण संरक्षणको एकीकृत दीर्घकालिन योजना तयार नगरेको • पालिकाको विकास निर्माण व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीको ७५ जनाको दरबन्दी रहेकोमा ५ दरबन्दी रिक्त रहेको पाइयो । • सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ को नियम १४ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाइएन । • निजामती सेवा ऐन, २०४९ वमोजिम कार्य विवरण वनाई लागु गरेको पाइएन । • निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ ख २ वमोजिम तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलव भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्नेमा कार्यालयले दुइ जना कमर्चारीको तलवी प्रतिवेदन पारित नगरी रु. ४५३४६५।- तलब खर्च लेखेको पाइयो ।तलबी प्रतिवेदन पारित नहुँदा ग्रेडसमेत यकीन हुन सकेन । • गाउँपालिकाबाट सञ्चालित सवै कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने गरेको छैन । • मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस पालिका तथा पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति तथा नगरपालिकाको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख पालिकाले एकीन गरी अध्यावधिक नगरेकोले पालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकीए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वशनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
३.	**सम्पत्ति हस्तान्तरण** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरू समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाईल फोन सेट र अन्य	

	फर्निचर जस्ता मूल्यवान समानहरू जिम्मेवारी सारेको पाइएन । यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजनाउँदा जिन्सी मालसामानहरू हराउने र हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरूको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अद्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	
	बजेट तथा कार्यक्रम	
४.	**बजेट पेश, पारित र अख्तियारी** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ म स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहमा उपाध्यक्ष श्री सुन्दरमती कुमारी हरिजनले मिति २०७६।३।८ गते रु. ४० करोड १३ लाख ६० हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा मिति २०७६।३।३० मा पारित भएको छ । यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले २०७६।४।५ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ । कानूनले तोकेको समयमा आय र व्ययको अनुमान पेश गरी पारित गर्ने र अख्तियारी दिनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
५.	**अबण्डा बजेट** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय–व्ययको अनुमान पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष रु. १० लाख अबण्डा राखेको छ । उक्त अबण्डा रकम चालुतर्फ लक्षित कार्यक्रममा शीर्षकमा पुरै रकम खर्च गरेकोछ । बजेट अबण्डमा राखी खर्च गर्ने प्रक्रियामा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	
८.	**बजेट सीमा निर्धारण समिति** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकीकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरू फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले चैत १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमा लगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ ।	
८.१	पालिकाले यस आर्थिक वर्षको लागि रु. ४० करोड १३ लाख ६० हजारको बजेट पेश गरेको छ । बजेटको संचना अनुसार रु. १७ करोड ६० लाख ७२ हजार चालु खर्च र १७ करोड ९८ लाख ७७ हजार पूँजीगत खर्च भएको आर्थिक विवरण पेश भएको छ । चालु कार्यक्रम तर्फका विषयगत शाखा, कृषि, स्वास्थ्य शिक्षा, महिला विकास र लक्षित वर्गका कार्यक्रम तर्फको ६३३१९५००।- पूँजीगत शीषार्कबाट खर्च भएको छ । पूँजी सृजना नहुने खालका वितरणमूखी खर्चलाई निरुत्साहित गर्दै स्थानीय तहले अधिकतम प्रतिफल दिने र पूँजीको निर्माण हुने एवम् उपयोगिता सिर्जना हुने गरी योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने कार्यक्रम छनौट गरी पूँजीगत शीर्षकमा समावेश गर्नु पर्नेमा चालु प्रकृतिका खर्चलाई पूँजीगत शीर्षकमा समावेश गरेको छ ।	

	सुत्रमा प्रविष्टी गर्दा एक मुष्ट रुपमा पूँजीगत शीर्षक उक्त रकम प्रविष्टी भएको कारण चालु र पूँजीगत खर्चको यथार्थ संरचना बजेटले प्रस्तुत गर्न नसकेको कार्यालयको भनाइ रहेको छ ।	
९.	**बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने ब्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको ब्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
१०.	**नीति तथा मार्गदर्शनः** ओमसतिया गाँउपालिकाको आ.व. २०७६।०७७ को नीति तथा मार्गदर्शन २०७६ असारमा पाँचौं गाउँसभामा प्रस्तुत गरिएकोमा उक्त नीति तथा मार्गदर्शनमा प्रस्तुत भएका विषयवस्तुहरू मध्ये कतिपय व्यहोराहरू यस आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन गरेको पाइएन । गाउँ सभामा प्रस्तुत नीति तथा मार्ग दर्शनमा उल्लेखित व्यहोराहरूको कार्यान्यिनको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक पहल गर्नु पर्ने देखिन्छ । नीति तथा मार्गदर्शनमा उल्लेख भएका व्यहोराहरू कार्यान्वयन नभएका उदाहरण देहाय अनुसार छन्ः • भू उपयोग नीति बनाई कृषि खानी जडिबुटी व्यापारिक बस्ती आदि क्षेत्रको वर्गीकरण गरी भूमिको बैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्ने • सार्वजिनक जग्गाको एकीन गरी छुट्टाइने, • सार्वजनिक स्थानको अभिलेखीकरण र संरक्षण गर्ने • कृषि उत्पादन बृद्धिको लागि प्रत्येक वडामा नै माटो परीक्षण गर्ने • पर्यटन प्रवर्धन तथा विकासको लागि पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्ने • गाउँपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान गरी विकासमा जोड दिने • Eco-Tourism को अवधारणालाई आत्मसात् गर्दै पर्यावरण हराभरा बनाउँदै भू क्षय तथा जथाभावी माटो खन्ने तथा ओसारपसार माथि नियमन गर्ने • गाउँपालिका भित्र कम्तिमा एउटा प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाको लागि पहल गर्ने • महिनाको एक दिन श्रमको अवधारणा अनुसार प्रत्येक महिनाको तोकिएको निश्चित दिनमा सबै शिक्षक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले सार्वजनिक हित जस्तैः सरसफाई बृक्षारोपण निर्माण आदि जस्ता सार्वजनिक कार्यक्रमहरूमा अनिवार्यरुपमा श्रम गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गर्ने • गाँउपालिका भित्रका सम्पूर्ण सरकारी अर्धसरकारी वा निजी भवनहरूको लागि Color Code लागु गर्ने • समग्र विकासको लागि विज्ञहरूको समूह Think Tank को अवधारणा ल्याउने ।	
११.	**योजनाहरू कार्यान्वयन नभएकोः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७१ मा आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्यय (बजेट) को अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार दस गतेभित्र सभामा पेश गर्नुपर्ने र सभाले कार्यपालिकाबाट पेश गरेको बजेट माथि छलफल गरी असार सान्तभित्र पारित गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लागि रू. ४० करोड १३ लाख ६० हजारको बजेट पारित गरेको छ । बजेटमा समावेश भएका कुल ३९३ बटा आयोजना मध्ये यस वर्ष ४१ वटा योजनाहरू कार्यान्वयन गरेको पाइएन । कार्यान्वयन नभएका रू. ५ लाख भन्दा माथिका योजनाहरू देहाय अनुसार छन् ।	

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	खर्च शीर्षक	स्रोत	विनियोजन रु.
१	छोटिकरामनगर बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि भौतिक सामग्री खरिद	३११३५	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०,००,०००.००
२	पट्खौली स्वा.चौ. भवन सम्पन्न गर्न र कम्पाउड निर्माण	३११६१	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६,००,०००.००
३	अपांग भत्ता	३११७२	आन्तरिक स्रोत — नगद	१०,००,०००.००
४	आवधिक योजना निर्माण	३११७२	आन्तरिक स्रोत — नगद	२०,००,०००.००
५	एक वडा एक महिला उधम केन्द्र	३११७२	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	५,००,०००.००
६	करुवानी माध्यमिक विद्यालय भवन निर्माण	३११७२	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	४०,००,०००.००
७	कानून तथा तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यकम	३११७२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार — नगद	५,००,०००.००
८	कानून न्यायिक समिति मेलमिलापकर्ता एव सहकारीका व्यवस्थापकलाइ क्षमता अभिवृद्धि कार्यकम	३११७२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार — नगद	५,००,०००.००
९	कोटही आवासीय विद्यालयहरूको २ कोठा भवन निर्माण	३११७२	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०,००,०००.००
१०	गाउँपालिकास्तरीय फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई कार्यक्रम	३११७२	आन्तरिक स्रोत — नगद	८,००,०००.००
११	न्यायिक समिति (कार्यक्रम तथा व्यवस्थापन)	३११७२	आन्तरिक स्रोत — नगद	१०,००,०००.००
१२	यातायात गुरुयोजना	३११७२	आन्तरिक स्रोत — नगद	६,००,०००.००
१३	विद्यालय नर्स कार्यक्रम (तलवभत्ता, तालिम तथा व्यवस्थापन)	३११७२	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	८,००,०००.००
१४	सूचना प्रविधि तथा सकारात्मक सोच सम्बन्धी कर्मचारी सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि	३११७२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार — नगद	५,००,०००.००
१५	ठुटिपिपल मा.वि. भवन निर्माण (जि.स.स.को लागत सहभागितामा)	३११५९	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६,००,०००.००
१६	लौसी खोला पुल निर्माण १	३११५९	लुम्बिनी प्रदेश - नगद अनुदान	२५,००,०००.००

कार्यालयको भनाइः कोभिड १९ महामारीको कारण उपरोक्त योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न नसकिएको कार्यालयको भनाइ रहेको छ ।

१२. **चौमासिक पूँजीगत खर्चः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २३ बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा नियम २५ बमोजिम चौमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र चौमासिक कार्यलक्ष्य तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार चौमासिक खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप असारमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	चौमासिक खर्च			
		प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	आषाढ महिना
चालु खर्चतर्फ	२३५६९९७३६.९९	५४६२९०५८.४८	५०७४६२१५.२९	१३०३२४४६३.२२	५२८८३२८७.२
पूँजीगत खर्चतर्फ	२०८४९८३३२.००	६३७३०२६.००	३०२११४२८.००	१७१९१३८७८.००	११४८०१४३९.०
जम्मा	४४४१९८०६८.९९	६१००२०८४.४८	८०९५७६४३.२९	३०२२३८३४१.२२	१६७६८४७२६.२
प्रतिशत		१३.७३	१८.२३	६८.०४	३७.७५

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार वार्षिक रु. ४४ करोड ४१ लाख ९८ निकासा भएकोमा प्रथम चौमासिकमा रु. ६ करोड १० लाख २ हजार अर्थात १३.७३ प्रतिशत, दोस्रो चौमासिकमा रु. ८ करोड ९ लाख ५८ हजार अर्थात १८.२३ प्रतिशत र तेस्रो चौमासिकमा रु.३० करोड २२ लाख ३८ हजार अर्थात ६८.०४ प्रतिशत खर्च गरेको देखिएको छ । यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रु.१६ करोड ७६ लाख ८५ हजार अर्थात ३७.७५ प्रतिशत खर्च देखिनुले आषाढमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च ब्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार चौमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ ।

१३. **क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०७६।७७ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।

मुख्यक्षेत्र	वार्षिकवजेट	खर्च रकम	कुल खर्च मध्ये प्रतिशत
आर्थिक विकास	२३२०८०००	२१३१०५९५	४.८०
सामाजिक क्षेत्र	२४२७८०५००	१९९६४३१२५.७	४४.९४
पूर्वाधार विकास क्षेत्र	१४६८६६९५२	१३१६६२७०१	२९.६४
वातावरण तथा विपद्व्यवस्थापन	०	०	०.००
संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह	०	०	०.००
वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन	११६८८०००	१०८५२२१५	२.४४
कार्यसञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	११२९०४५०५	८०७२९४०२.२५	१८.१७
जम्मा	**५३७४४७९५७**	**४४४१९८०३९**	१००.००

उपरोक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सामाजिक क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी ४४.९४ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासनमा सबै भन्दा घटी २.४४ प्रतिशत रहेको छ ।

१४. **खर्च बिश्लेषणः** पालिकाले यस बर्ष कुल आन्तरिक आयबाट रु. ३१२१९३२७.२२ राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रु. ५४९२८६८.५३ समेत रु. ३७७१२१९५.७५ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु. १७६०७२१५१.७४ र पूँजीगत तर्फ रु. १७९८७७४७२.०० र समेत रु ३७५९४९६२३.७४ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा १०.३१ प्रतिशत रहेको छ । यस बर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रू. ६२८५५००।- खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको १७.१२ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ४९.४७ प्रतिशत चालु र ५०.५३ प्रतिशत पूँजीगत खर्च भएको देखिन्छ । यस मध्ये चालु कार्यक्रम तर्फका विषयगत शाखा, कृषि, स्वास्थ्य शिक्षा, महिला विकास र लक्षित वर्गका कार्यक्रमा तर्फको ६३३१९५००।- पूँजीगत शीषार्कबाट खर्च भएको छ । यसबाट पालिकाले बिकास निर्माण कार्यक्रम संचालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा बिकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

१५. **लक्ष्य प्रगति :** कार्यालयले चौमासिक र वार्षिक स्तरक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रीय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगती विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति तयार नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।

कार्यक्रम/योजना	कुल कार्यक्रम	वार्षिक प्रगति स्थिति

		शून्य प्रगती	२५%सम्म प्रगति	५०% सम्म प्रगति	७५% सम्म प्रगति
कार्यक्रम संख्या	३७५	४१	०	२	८

१६.	**ठेक्का व्यवस्थापनः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २०(३) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्ने, ठेक्का सम्झौता गर्ने कार्य प्रथम चौमासिक भित्र गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयको यो वर्ष वोलपत्र तथा सिलवन्दी दरभाउ पत्रको माध्यमबाट २० वटा ठेक्का सम्झौता गरेकोमा दोस्रो चौमासिकमा ५ वटा र तेस्रो चौमासिकमा १५ वटा ठेक्का सम्झौता गरेको छ । नियमावलीले गरेको व्यवस्था वमोजिम तोकिएको समयावधी भित्र ठेक्का वन्दोवस्त नगरी अन्तिम चौमासिकमा मात्र ठेक्का सम्झौता गरी प्रगति शत प्रतिशत देखाउने गरेको छ । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार सम्पूर्ण कार्य गर्नु पर्नेमा सो वमोजिम गरेको पाइएन । नियमको पालना हुनु पर्दछ ।	
१७.	**ठेक्काको विवरण**- निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखांकनका लागि प्रयोग गरिने ठेक्का सम्बन्धी गोश्वरा लगत (म.ले.प.फा.नं. ५०७) अभिलेख राखिएमा कुल गर्नुपर्ने, हालसम्म भएको कामको परिमाण र मूल्य सजिलै जानकारी हुने, कार्य सम्पादन जमानत, पेश्की लिन पेश गरेको बैंक ग्यारेण्टीको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएसन आदिको जानकारी हुने हुन्छ । कार्यालयले उक्त प्रयोजनका लागि अभिलेख राखेको देखिएन । अतः स्वीकृत ढाँचा अनुसार विवरण खुल्ने गरी अद्यावधिक बनाई राख्नुपर्दछ ।	
	संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन	
१८.	**प्रशासकीय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ७५ जना दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत सहित ६८ जना पदपूर्ति भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका कृषि सहायक, भेटेनरी सहायक पदहरू रिक्त रहेका छन् । रिक्त पदहरू पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।	
१९.	**कर्मचारी करार** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिइने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले विभिन्न पदमा २२ (नगर प्रहरी १० समेत) जना कर्मचारीहरू करारमा राखि रु. ४७३३०६४.०० खर्च लेखेको छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ८३(८) वमोजिम पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, सयश, कार्यालय सहयोगी, पलम्बर, इलेक्टीसियन, चौकिदार, मालि, बगैंचे लगायतका पदमा मात्र करारबाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहले माथि उल्लेखित पद वाहेक स्वास्थ्य तर्फ ८ जना, कृषि प्राविधिक एक, सहायक कम्प्युटर अपरेटर २ जना करार नियुक्ति गरी बर्षभरीमा रु. २९८०३०४.०० भुक्तानी गरेको अनियमित देखिएको रु.	२९८०३०४.००
२०.	**कल्याण कोष** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ बमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका आफ्नो दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरी जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस वर्ष कर्मचारी कल्याण कोषमा कुनै रकम ट्रान्सफर गरेको छैन । उक्त कोषमा गत विगत वर्षको रू. ८०३३५८।- मौज्दात रहेको छ तर उक्त कोषको संचालन सम्बन्धी पालिकाबाट कुनै ऐन कानूनको व्यवस्था भएको देखिएन ।	

	ऐनको व्यवस्था बमोजिम योगदानमा आधारित अवकास सुविधा सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी लागू गर्न आवश्यक देखिन्छ ।	
२१.	**कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८६ (१) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, संचालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानून बमोजिम हुने, दफा ८६ (२) बमोजिम अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने व्यवस्था छ । त्यस्तै अर्थ मन्त्रालयको कार्य संचालन निर्देशिकाको परिच्छेद ७ को ७.४.१ बमोजिम अतिरिक्त समय र बिदाको दिन काम गर्दा अर्थ मन्त्रालयबाट नर्म्स स्वीकृत गराई खाजा र खाना भुक्तानी दिनुपर्ने र ७.४.१ को (५) बमोजिम प्रोत्साहन भत्ता खुवाउन समेत अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहले कानून नबनाई यो बर्ष प्रोत्साहन भत्ता खर्च वापत रू. १८५४९७७।– (रू.७७३८८५ जोखिम भत्ता समेत) गरेको कारण आर्थिक व्ययभार बढ्न गएको रु.	१८५४९७७.००
२२.	**स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य स्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्कवेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
२३.	**सेवाप्रवाहको स्थिति :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन तथा सोको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने ब्यवस्था अनुसार ८ वटा ऐन, २ वटा नियमावली र २४ बटा कार्यबिधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस वर्ष पालिकाबाट निम्नअनुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छ :	

विवरण	जम्मा
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	नखुल्ने
पञ्जिकरणतर्फ	
जन्म मृत्यु दर्ता	१४२८
नागरिकता सिफारिस	९८३
घरबाटो सिफारिस	८०
नाता प्रमाणित	२१७
अन्य	२४३७
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण	
कालोपत्रे सडक निर्माण	९.७४ कि मि
कालोपत्रे सडक मर्मत	-
ग्राभेल सडक निर्माण	१७.८ कि मि
ग्राभेल सडक मर्मत	-

	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार पालिकाबाट प्रदान गरिने सबै प्रकारका सेवाप्रवाहको विवरण अध्यावधिक गर्नु पर्दछ ।	

२४. **योजना छनौट र कार्यान्वयनः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने प्रगतिका योजना छनौट गरी प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सभाबाट स्वीकृत वार्षिक गाउँ विकास योजना २०७६/७७ को अध्ययन गर्दा पालिकाले स्वीकृत गरी सञ्चालन गरेको अधिकांश योजना न्यून बजेट भएका र लागत प्रभावी हुने किसिमले संचालन गरेको पाइएन । पालिकाले यस वर्ष संचालन गरेका योजना देहाय अनुसार छन् ।

रु १ लाख सम्म	रु १ लाख देखि २ लाखसम्म	रु २ लाखदेखि ५ लाखसम्मका	रु ५लाख देखि १० लाखसम्मका	रु १० लाखभन्दा बढीको	जम्मा
९७	४३	१२३	५९	५३	३७५

उपरोक्त विवरण अनुसार पालिकाले यस वर्ष रु. १ लाख देखि १० लाख सम्मका जम्मा ३७५ वटा योजना संचालन गरेकोमा रु. १ लाख भन्दा मुनिका मात्र ९७ वटा योजनाहरू रहेका छन् । त्यसैले साना रकमका धेरै योजनाहरू संचालन गर्दा कार्यालयको जनशक्ति वर्षैं भरी योजना व्यवस्थापनमा खटिनु पर्ने, संचालित योजनाबाट चालु प्रकृतिका कार्यमा बढी खर्च भई लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत नकारात्मक असर पर्ने अवस्था तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

कानून निर्माण एवं कार्यान्वयन

२५. **कानून र सञ्चालन स्थिति** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरूले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३० नमूना कानूनहरू बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म ८ वटा ऐन, २ वटा नियमावली, २४ कार्यविधि लगायत ३४ वटा कानून निर्माण गरी कार्यान्यनमा ल्याएको छ । साथै पालिकाले ३४ वटा कानूनहरू निर्माण गरी सभा।कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरेतापनि २६ वटा कानूनहरू राजपत्रमा प्रकाशन गरेको छैन। तसर्थ उक्त कानूनहरू राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।

२६. **निर्देशिका तथा मापदण्डः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्रको विषयमा ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने उल्लेख छ । गाउँपालिककाले कर्मचारी, उपभोक्ता समिति तथा अन्य लाभग्राही समुहलाई सचेतना, क्षमता विकास, सीप विकास आदिसँग सम्बन्धित तालिम, गोष्ठी अभिमुखीकरण लगायतको कार्यक्रम सञ्चालनको लागि निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गरेको छैन । यसले गर्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा जिम्मेवारी, जवाफदेही, खर्च प्रक्रिया तथा मापदण्डमा समानता आउन सक्ने देखिएन । गाउँपालिकाले कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

गाउँपालिकाले कृषि औजार, ह्याण्ड पम्प, सिंचाइ बोर जडान, फलफुल विरुवा, मौरीघार लगायतका सामग्री वितरण तथा फलफुल नर्सरी अनुदान लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरोकारवालाहरूलाई सूचना प्रवाह, प्रस्ताव/माग संकलन, लाभग्राही छनौट र वितरण सम्बन्धी प्रकृया एवं मापदण्ड तर्जुमा नगरेकोले आम नागरिकको पहुँच सुनिश्चित र पारदर्शी भएको पाइएन । यसले गर्दा गाउँपालिकाले वितरण गरेको सामग्री तथा अनुदान न्यायोचित छ भन्ने आधार देखिएन । यसमा सुधार हुनु पर्दछ ।

२७. **न्यायिक समिति** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतबर्ष फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी १५ र यो बर्ष थप भएको

	४६ गरी कुल ६१ विवाद दर्ता भएकोमा २९ वटा मात्र फछ्र्यौट भई ३६ बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।	
	पदाधिकारी सुविधा	
२८.	**पदाधिकारी सुविधा** – लुम्बिनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३ मा स्थानीय तहका पदाधिकारी, सदस्य र सभाको सदस्यले आफु निर्वाचित भई अनुसूची-१ बमोजिम पद तथा गोपनियताको शपथ लिई आफ्नो पदको काम कारबाही शुरु गरेको मिति देखि मासिक सुविधा पाउने व्यवस्था गरेकोमा सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको आदेशले २०७६ कार्तिक १ गतेबाट लागू हुने गरी उक्त सुविधाहरू खारेज गरिएको छ । जसअनुसार लुम्बिनी प्रदेश सरकारले प्रथम संशोधन गरी मिति २०७७/३/८ मा पारित गरेको उक्त पदाधिकारी सुविधा सम्बन्धी ऐनको अनूसूची १(क),१(ख),१(ग) मा उल्लेख भएको सुविधामात्र दिन मिल्ने देखिन्छ । जसबाट स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले मासिक पारिश्रमिक वापतको सुविधा पाउने देखिदैन । तर पालिकाले पदाधिकारीको मासिक पारिश्रमिक सुविधामा निम्नानुसार रु.११ लाख ६७ हजार खर्च लेखेको देखिन्छ।	

सि.नं.	विवरण	प्रमुख	उपप्रमुख	वडा अध्यक्ष	कार्यपालिका सदस्य ६	सभाका सदस्य २०जना	कुल खर्च
१	मासिक सुविधा	३००००	२७०००	१२००००	७२०००	१४००००	११६७०००.०

२९.	**स्वकीय सचिव र सल्लाहकार** - लुम्बिनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ (पहिलो संशोधन समेत) मा यस प्रदेशमा स्थानीय तहका प्रमुख तथा उप प्रमुखले स्वकीय सचिव/सल्लाहकार राख्न पाउने व्यवस्था गरेको छैन् । त्यसैगरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३(८) मा तोकिएको भन्दा फरक पदमा कर्मचारी पदपूर्ति गर्न नहुने उल्लेख छ । तर गाउँ/नगर प्रमुखको स्वकीय सचिवका रुपमा खरिदार स्तरको तलब भत्ता भुक्तानी हुने गरी श्री जीतेन्द्र केवटलाई ६ महिनाको मासिक रु. २०००० का दरले रु.१२०००० भुक्तानी दिएकोको छ । यस्तो खर्च नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।	
३०.	**स्थानीय तहका पदाधिकारी सुविधा :** नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाँउ सभा तथा नगरसभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानूनबमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार लुम्बिनी प्रदेश संसदले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । उक्त ऐनमा भएको ब्यवस्था अनुसार पालिकाबाट देहाय बमोजिम रु. ५४२३५००.०० सुविधा वापत भुक्तानी भएको छ ।	

सि.नं	विवरण	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडाअध्यक्ष ६ जना	कार्यपालिका सदस्य ६ जना	सभाका सदस्य २०	जम्मा
१	बैठक भत्ता	१८०००	१८०००	४२०००	२००००	२८०००	९६८०००
२	यातायात खर्च	०	०	०	६०००	३०००	८६४०००
३	पत्रपत्रिका इन्टरनेट	४०००	४०००	३०००	३०००	२०००	७५६०००
४	टेलिफोन,मोबाइल	३५००	३०००	३०००	३०००	२०००	७४२५००
५	अतिथि सत्कार	६०००	५०००	४०००			३१५०००
६	जनसम्पर्क	१००००	८०००	६०००	५०००	३०००	१२९६०००
७	खानेपानी/बिजुली	५०००	५०००	०	०	०	९००००
८	मर्मत संभार	५०००	५०००	०	०	०	९००००

	चाडपर्व खर्च	१५०००	१५०००	१२०००	१००००	७०००	३०२०००
जम्मा						५४२३५००

३१. **खाना तथा विविध खर्च** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले यस वर्ष खाना तथा विविधतर्फ मात्र रु. १४१०६०४।- खर्च गरेको छ । यस्तो खर्च नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

३२. **आर्थिक सहायता** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहको रकमबाट आर्थिक सहायता, चन्दा, पुरस्कार एवं संस्थागत अनुदान वितरण गर्न पाउने व्यवस्था रहेको देखिंदैन । तर पालिकाले यस वर्ष रु. ९७३८००।- आर्थिक सहायता वितरण गरेका छ । आर्थिक सहायता खर्च लेख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

३३. ८७–२०७६।९।१७ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ३६(३) अनुसार खर्च गर्दा खर्चको वील भर्पाई सहितको लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ ।ओमसतिया गाउँ पालिकाको वार्ड नं. ३ ले १५ जना अपांगहरूलाई सम्मान कार्यक्रम राखी रु. ३०००।–दरका ब्लयांकेट थान १५ वटा र खादा समेतमा रु. ५० हजार खर्च लेखेको छ । अपांगहरूलाई सम्मान कार्यक्रम भनिए पनि सम्मानित १५ जनाको अपांगता भएको खुल्ने प्रमाण समावेश गरेको पाइएन । सम्मानित व्यक्तिको परिचय खुल्ने प्रमाण पेश गर्नु पर्ने रु. ५००००.००

अनुदान फिर्ता, वितरण र उपयोग

३४. **अनुदान फिर्ता**– संघीय एवं प्रदेश सरकारको कानून एवं कार्यविधि बमोजिम ती निकायबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने समपुरक वाहेकका अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । २०७७ असार मसान्तमा सबै अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेको रकम असार मसान्तमा संघीय सरकार तर्फ रू. १२०३१९४६.२६ र प्रदेश सरकार तर्फ रू. ३५९८२७९ फिर्ता गरेको छ ।

अनुदान प्रदान गर्ने निकाय	अनुदानको प्रकार	प्राप्त रकम	खर्च रकम	बाँकी रकम
संघीय सरकार	शसर्त	११,०४,०६०००.००	९,८५,८२,४५३.७४	११८२३५४६.२६
	विषेश	-	-	-
	समपुरक	-	-	-
	अन्य	-	-	-
प्रदेश सरकार	शसर्त	८००००००.००	७८१३०२३.००	१८६९७७.००
	विषेश	५२०००००.००	५१८९६९८.००	१०३०२.००
	समपुरक	१५००००००.००	११५९९०००.००	३४०१०००.००
	अन्य	२३०००००.००	२३०००००.००	०.००
	जम्मा	**३०५०००००.००**	**२६९०१७२१.००**	३५९८२७९.००

३५. **वितरणमुखी कार्यक्रम** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकमलाई स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पूँजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्दछ । यस गाउँपालिकाको आ व २०७६।७७ को पूँजीगत बजेट शीर्षकबाट खेलकुद कार्यक्रम, कुस्ती प्रतियोगिता, भाडाकुडा वितरण, पोषण झोला वितरण जस्ता कार्यक्रममा खर्च गरको पाइयो । यसका केही उदाहरण देहाय अनुसार छन्

भौ.नं. र मिति	कार्यक्रमको नाम	वापत	रकम
७०–२०७६।८।२९	पोषक वितरण	विद्यार्थीको लागि ५६० सेट पोषक वितरण	१०००००.००
८४–२०७६।९।१७	संकृति प्रवर्धन	छट पूजा	५००००.००

८६–२०७६।९।१७	राहत वितरण	एकल महिला राहत वितरण	१०००००.००
८८–२०७६।९।१७	मेला सञ्चालन	लोहरौली मेला सञ्चालन	३०००००.००
८९–२०७६।९।१७	सम्मान कार्यक्रम	जेष्ठ नागरिक सम्मान	१०००००.००
१४४–२०७६।११।६	मेला पर्व वार्ड नं. ५	रामजानकी मेला	४०००००.००
१५३–२०७६।११।१८	मेला पर्व वार्ड नं. ६	दुर्गा पूजा छठ पूजा	३०००००.००
१८४–२०७६।१२।२	मेला पर्व वार्ड नं. ३	विष्णु धान्याञ्चल ज्ञान महायज्ञ	२५०००.००
१९५–२०७६।१२।५	मेला पर्व वार्ड नं. ४	खिचडी महोत्सव	३००००.००
१९६–२०७६।१२।५	मेला पर्व वार्ड नं. १	माघी कार्यक्रम	३००००.००
२२०–२०७६।१२।३०	मेला पर्व वार्ड नं. ४	होली कार्यक्रम	६१८२९.००
२४२–२०७६।१२।३०	सम्मान कार्यक्रम ,,	जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	१५००००.००
२४२–२०७७।१।२३	पोषक वितरण	विद्यार्थीको वार्ड नं. ५ का सबै विद्यार्थी	५५००००.००
३४३–२०७७।३।२	मेला पर्व	छठ पुजा (२५ जनालाई १० हजारको दरले)	२५००००.००
२९७–२०७७।३।१२	खेलकुद	खेलकुद सामग्री तथा खेल संचालन	१०००००.००
२३७–२०७७।३।२८	कुस्ती कार्यक्रम	ओमसतियामाई विराट कुस्ती कार्यक्रम	५०००००.००
२३३–२०७७।३।२८	भाडाकुडा वितरण	दलित वर्गको लागि भाडाकुडा वितरण	३८८००.००
२३८–२०७७।३।२७	पोषण झोला वितरण	गर्भवती महिलाहरूलाई पोषण झोला वितरण	१५००००.००
२३९–२०७७।३।२७	पोषण झोला वितरण	गर्भवती महिलाहरूलाई पोषण झोला वितरण	१०२०००.००
जम्मा			३३३७६२९.००

यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

३६. **महोत्सव तथा अन्य खर्च** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले संस्था, समूह, पर्व, जात्रा, यात्रा, विरामी, संस्कृति लगायतमा आर्थिक सहायता दिन सक्ने कानूनी व्यवस्था गरेको देखिदैन । तर गाउँपालिकाले यस वर्ष कुल आर्थिक सहायता रू. २८०००००।- मध्ये उत्सव महोत्सव, धार्मिक, सामाजिक, साँस्कृतिक प्रकृतिका कार्यमा रु. ९०००००।- खर्च गरेको छ । यस्तो खर्च नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

३७. **वार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजनाः** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खरिद योजना बनाउनुपर्ने ब्यवस्था छ । यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु.११ करोड ६५ लाख ५८ हजार पूँजीगत खर्च/खरिद निर्माण कार्य गरेको छ । तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो । अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।

३८. **सवारी साधन खरिद** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ केन्द्रीय सरकार र तालुक संघीय मन्त्रालयको परिपत्र, निर्देशन समेतको आधारमा आफ्नो आन्तरिक आम्दानीबाट मात्र सवारी साधन खरिद गर्नु पर्दछ । अर्थ मन्त्रालयको स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को निर्देशन नं. ५.१५ अनुसार नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको बजेट तथा स्रोत साधनबाट कार्यालयको नियमित प्रयोजनको लागि सवारी साधन खरिद गर्न नपाइने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार पालिकाले ट्याक्टर खरिदमा रु. १३९५५००.०० खर्च गरेको छ । सवारी साधन तथा भारी उपकरण सञ्चालन सम्बन्धी दीर्घकालीन नीति तर्जुमा गरी सवारी साधान उपयोग गर्नु पर्दछ ।

कर दस्तुर एवं आन्तरिक आय

३९. **आयको अनुमानः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रु. २ करोड ५० लाख प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा रु. १४९९३५८६.०० अर्थात अनुमान भन्दा ४१.४ प्रतिशत कम आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्ने तर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।

४०. **आन्तरिक आयः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
२१७२८२४५३.७४	३१२१९३२७.२२	१४.३६

उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १४.३६ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४१. **मू.अ.करः** मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ मा भुक्तानीमा प्राप्त मूल्य अभिवृद्धि करको विवरण भुक्तानी पाएको अर्को महिनाको २५ गतेभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा कर विवरण सहित दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले आ.व. २०७६।०७७ मा निम्न वमोजिमको ठेक्काको कवोल अंकमा नियमानुसार लाग्ने १३ प्रतिशत मूल्य अभिबृद्धिकर रु. ३८७०१८.०० वैंक दाखिला गर्नुपर्नेमा नगरेकोले बैंक दाखिला गर्नुपर्ने रु.

ठेक्काको नाम	ठेकेदारको नाम	ठेक अंक	१३ प्रतिशत
ठुटेपिपल हाट बजार ठेक्का	गणेशलाल श्रीवास्तव	४०६८१२५.४३	३८७०१८.००

३८७०१८.००

४२. **हाटबाजर ठेक्काः** गाउँपालिकाले आ.व. २०७६।७७ मा ठुटीपिपल स्थित हाटबाजर ठेक्का सञ्चालन सम्झौता अनुसार निर्माण व्यवसायी श्री गणेशलाल श्रीवास्तवले २०७६ पुस मसान्तसम्ममा दोस्रो किस्ताबापतको रकम बुझाउनु पर्ने र सो मितिमा बुझाउन नसकेमा वार्षिक १० प्रतिशतका दरले हर्जाना तिर्नुपर्ने उल्लेख छ । सो हाटबजार ठेक्काको दोस्रो किस्ता बापतको रकम २०७७ पुस मसान्तसम्म प्राप्त नभएकोले सम्झौता अनुसार हर्जना सहित बाँकी रकम रु. १६२४७६८।२० सम्बन्धित ठेकेदारबाट असुल उपर गरी बैंक दाखिला गर्नुपर्ने रु.

१६२४६७८

ठेक्काको नाम	ठेकेदार	कबोल अंक	प्राप्त रकम	बाँकी रकम	हर्जना १० प्रतिशत	असूल गनुपर्ने बक्यौता रकम
ठुटेपिपल हाट बजार ठेक्का	गणेशलाल श्रीवास्तव	४०६८१२५.४३	१५०००००	१४७७०६२	१४७७०६.२	१६२४७६८

४३. **कर तथा शुल्क असुली -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ । ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

आय शीर्षक	अनुमान	असुली	असुली प्रतिशत
सम्पत्ति कर	१००००००.००	१०८७३०।००	१०।८७
भूमिकर।मालपोत	१५००००००।००	९३८२७४।६९	६२।५५

घर बहाल कर	१५००००००।००	६१२६३७७५३	४०८।४३
बहाल बिटौरी कर	४००००००।००	१८९२८३६।००	४७।३२
विज्ञापन कर	२६०००।००	०	०।००
व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१००००००।००	१२५४९६८।००	१२५।५०
अन्य श्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँड नहुने रोयल्टी	१००००००००।००	०	०।००
अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	९७४०००।००	१९६३८६४।३५	२०१।६३
नक्सा पास दस्तुर	५०००००।००	१८०३६४।००	३६।०७
सिफारिस दस्तुर	२५००००००।००	२०५१८८७५८	८२।०८
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	५०००००।००	२९४४४।००	५।८९
नाता प्रमाणित दस्तुर	५०००००।००	३१५५०।००	६।३१
अन्य दस्तुर	१००००००।००	४१५२९०।००	४१।५३
जम्मा	**२५००००००**	**१४९९३५८६.१५**	

पालिका भित्र रहेका करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन ।तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।

४४. **राजस्व अभिलेख :** कार्यालयले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाबाट रसिद ठेलीहरू छपाई गरेर वडा कार्यालयमा पठाउने गरेकोमा सोको पुरा अभिलेख पालिकामा आएको देखिएन । अघिल्लो आ.व.को रसिद के कति बाँकी छन एकीन गर्न सक्ने अवस्था छैन । कार्यलयले आगामी दिनमा रसिद नियन्त्रण तथा राजस्व असूलीलाई स्वचालित प्रणाली मार्फत ब्यवस्थापन सम्बन्धमा विशेष ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने देखियो ।

४५. **राजस्व दाखिला :** आर्थिक कार्यबिधि नियमावली, २०६४ को नियम ९ (६) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । साथै सोही ऐन अनुसार तोकिएको समयमा राजस्व रकम दाखिला नगरेमा सम्बन्धित तालुक कार्यालयले १० दिन सम्म ढिला गरेको भए १० प्रतिशत, १५ दिन सम्म ढिला गरेको भए १५ प्रतिशत जरिवाना गरी सो समेत दाखिला गर्न लगाउने र १५ दिन भन्दा ढिलो गरेको भए २५ प्रतिशत जरिवाना गरी नगद दाखिला गर्न लगाई कसूरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम बिभागीय कारवाही समेत गर्न सक्ने व्यवस्था छ । कार्यालय अन्तर्गत ६ वटा वडामा प्राप्त गरेको राजस्व रकम ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार तोकिएको अवधि भित्र दाखिला गरेको छैन । यसरी ढिला हुने गरी राजस्व रकम बैंक दाखिला भएको अवधिको कार्यालयले छानविन गरी जरिवाना रकम असुल गर्नुपर्ने देखिन्छ । कार्यालयले सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरूले प्राप्त गरेको आन्तरिक राजस्व रकम र बैंकमा दाखिला गरेको विवरणमा कार्यालयले विशेष ध्यान दिनुपर्दछ ।

४६. **सवारी कर :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर उठाउने गरेको छैन । हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख राखी कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानु पर्दछ ।

४७. **मनोरञ्जन कर :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगित, थियटर, मनोरञ्जन, प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा पालिकाले यस शीर्षकमा कुनै पनि कर संकलन गरेको पाइएन । यस पालिकाको क्षेत्र भित्रबाट उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकीन गरी असुल गर्नुपर्दछ ।

४८. **व्यवसाय कर**- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु १२५४९६८।०० कर संकलन गरेकोमा पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरूको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन । जसबाट पालिकाले संकलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

आयकर एवं मू.अ.कर

४९. **नन्फाइलर**- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ मा भुक्तानीमा प्राप्त मूल्य अभिवृद्धि करको विवरण भुक्तानी पाएको अर्को महिनाको २५ गतेभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा कर विवरण सहित दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाबाट देहायका फर्मलाई मू.अ.कर रु. ३७५१४३।८१ भुक्तानी दिएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि ती फर्महरू कर विवरण नबुझाई नन्फाइलर रहेको पाइयो ।

गोभौनं./मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	प्यान नं.	भुक्तानी रकम	नन्फाइलर रहेको मिति	मुअकर कर रकम
९४-२०७६/९/२०	हुलाकी निर्माण सेवा	६०९३३०६२७	४१९४७७.८९	२०७६.=.८	६२६८०.६०
१६३-२०७६/११/१९	,,	,,	८७४७६३.२१	,,	११३७१९.२१
२२८-२०७७/२/१८	,,	,,	१५२८८००.००	,,	१९८७४४.००
जम्मा					३७५१४३.८१

कानूनी व्यवस्थाअनुसार विवरण नबुझाएकोले कर समायोजन भएको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु. ३७५१४३.८१

५०. **९४-२०७६/९/२०** मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ७ (१) अनुसार यस ऐन बमोजिम लाग्ने करको दर तेह्र प्रतिशतको एकल दर हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । हुलाकी निर्माण सेवा सेवाले मुरलीको घरदेखि विद्यालयको मिलसम्म बाटोमा नाली निर्माण कार्यको रकम वीजक रकम रू. ४१९४७७.८९ को १३ प्रतिशतको दरले हुने मू.अ.कर रू. ५४५३३२.१२ वीजकमा समावेश गर्नु पर्नेमा १५ प्रतिशतको दरले ६२६८०.६० समावेश गरी रू. ८१४८.४७ बढी भुक्तानी भएको असुल गर्नु पर्ने रू. ८१४८.४७

५१. **वडा अध्यक्षलाई भुक्तानीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ दफा १६ (४) (ग) मा वडा अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । वडाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकारको बुँदा नं. ३ मा वडाको विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने, गर्न लगाउने तथा स्वीकृतिका लागि गाउँपालिका वा नगरपालिकामा पेश गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । त्यसै गरी बुँदा नं. ४ मा वडामा कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्यिन गर्ने गराउँने, सोको अनुगमन तथा आवधिक समीक्षा गर्ने गराउने काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । लेखापरीक्षणको लागि छनोट गरिएका भौचरको आधारमा परीक्षण गर्दा देहाय अनुसार वडाध्यक्षले बील पेश गरेको आधारमा भुक्तानी गरेको पाइयो । कानूनले नै कार्यक्रम कार्यावन्यन तथा अनुगमनको विशिष्ठ जिम्मेवारी दिएका वडाध्यक्षहरूले बील पेश गरी भुक्तानी लिदा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर हुने, कार्यक्रम कार्यान्यिन पक्षको निश्पक्ष अनुगमन नहुन सक्छ । देहाय अनुसार वडाध्यक्षले भुक्तानी लिएको अनियमित देखिएको रु. ५७००९.००

भौ.नं. र मिति	नाम	वापत	रकम
१०७-२०७६।९।२३	शिवकुमार धमाल	आँखा शिविर सञ्चालन	२००००.००
१०६-२०७६।९।२३	शिवकुमार धमाल	योग शिविर सञ्चालन	१८०००.००
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम			

११६-२०७७।३।१२	बोल बहादुर बराल	निर्माण सामग्री खरिद	१९००९.००
जम्मा			५७००९.००

उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य

५२. **प्राविधिक बील र कार्य सम्पन्न:** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बील वा अन्य कुनै बील बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ । उपभोक्ता समितिहरूबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बीलहरूमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको देखिन्छ । लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक काम कति भएको हो भन्ने सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन । प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसार बीलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाइएन । यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकीन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधकले इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बील बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक कार्यसम्पादनमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

५३. **हेभी इक्विपमेण्टको प्रयोग** – सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को नियम उपनियम (९) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ग्रेडर जस्ता हेभी मेशिनरी प्रयोग गर्न नमिल्ने व्यवस्था छ । सो नियमावलीको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा लागत अनुमान तयार गर्दाको समयमा हेभी मेशिन प्रयोग गर्नुपर्ने जटिल प्रकृतिको कार्य भनी उल्लेख भएको रहेछ भने सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिशमा सार्वजनिक निकायबाट सहमति लिई त्यस्ता मेशिन प्रयोग गर्न सकिने उल्लेख छ । पालिका अन्तर्गत सञ्चालित अधिकांश सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिसँग सम्बन्धित योजनाका उपभोक्ता समितिहरूले डोजर, एक्साभेटर लगायतका हेभी मेशिन प्रयोग गर्ने गरेको पाइए तापनि नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिश गराई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सहमति लिएको पाइएन । यसका केही उदाहरणहरू यसप्रकार रहेका छन :

गोभौनं./मिति	उपभोक्ता समितिको नाम	भुक्तानी रकम	प्रयोग गरेको हेभी उपकरण	हेभी उपकरणमा भएको खर्च
४७६-२०७७/३/२३	कुरूवानी चोक सम्म बाटो मर्मत	१५८०३८२४	जेसीवी,	५६४०००

नियमाबलीको ब्यबस्था अनुरुप कार्य गराउनुपर्दछ ।

५४. **जटिलसंरचना निर्माण** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरूलाई मेशिन, औजार उपकरणहरूको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आर.सि.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर सहितका भवन, सडक कालोपत्रे लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरू मार्फत् गराउने गरेको देखियो । यस्ता कार्य व्यावसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र मार्फत प्रतिस्पर्धा गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ । यसका केही उदाहरणहरू यसप्रकार रहेका छन् :

गो.भौनं./मिति	उपभोक्ता समितिको नाम	कामको विवरण	भुक्तानी रकम
२००-२०७६।१२।६	सृजनशील टोल बाटो निर्माण	बाटो कालो पत्रे	२००००००
४२२-२०७७।३।१७	दुर्गा मन्दिर पछाडि बाटो निर्माण	बाटो कालो पत्रे	७७४१५५.६५
४४०-२०७७।३।१८	गंगापुर बाटो स्तरवृद्धि	बाटो कालो पत्रे	१२०००००

४४०-२०७७।३।१७	वेलहिया ग्रवेलबाटे स्तरवृद्धि	बाटो कालो पत्रे	८५९६२९
५०६-२०७७।३।२५	बाटो निर्माण वसन्तपुर	बाटो कालो पत्रे	१७४१६४८
१३५-२०७६।१०।२९	सिवलहवा नरैनापुर अधुरो भवन	भवन निर्माण	८९८५४७
जम्मा			७४७३९७९.६५

नियमाबलीको ब्यबस्था अनुरुप कार्य गराउनुपर्दछ ।

क्र.सं.	विवरण	रकम
५५.	आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को यिमम ३६(१) मा नयाँ आ. व. शुरु भएपछि कार्यालय प्रमुखले नियम ३२ बमोजिम निकासा लिई बजेटको सीमाभित्र रही निर्धारित कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले वार्षिक कार्यक्रम अनुसार कम्प्युटर तालिम, बुद्ध मूर्ति स्थापनाको बजेटबाट ६ नं. वडा भित्रका बाटोमा परेका खल्डा पुर्नको लागि खर्च गरेको पाइयो । कार्यक्रम संशोधन नगरी कार्यक्रम भन्दा फरक शीर्षकमा खर्च गरेको अनियमित देखिएको रु.	६९९७०४.००

भौ.नं. र मिति	विनियोजन भएको शीर्षक	खर्च भएको शीर्षक	रकम
५५४–२०७७।३।२९	३ महिने कम्प्युटर तालिम	बाटो मर्मत	३०००००.००
,,	बुद्ध मुर्ति स्थापना	,,	४९७०७.००
५५४–२०७७।३।२९	३ महिने कम्प्युटर तालिम	बाटो मर्मत	३०००००.००
,,	बुद्ध मुर्ति स्थापना	,,	४९७०७.००
जम्मा			६९९४०८.००

क्र.सं.	विवरण	रकम
५६.	कार्यालयले देहाय अनुसार खरिद गरेको पाइप, हेण्ड पम्प, जी.आइ पाइप लगायतका सामग्री खरिद गरी कार्यालयमा मौज्दात राखेको पाइयो । खरिद मूल्य अनुसार रु. ७७६०२६।४८ मूल्यको सामग्री खरिद गरी कार्यालयमा मौज्दात रहेको कारणले बजेट निष्कृय रहेको अवस्था छ। उक्त परिमाणको पाइप तथा हेण्ड पम्प आगामी वर्षको कार्यक्रममा समावेश गरी खर्च भएको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने रु.	७७६०२६.४८

भौ.नं. र मिति	सामग्री	परिमाण	दर	रकम
१५७–२०७७।११।१९	११४ एमएम पीभीसी पाइप	९० मिटर	४९०.००	४४२९.६०
	एचडिपीइ पाइप	३२७० मिटर	१२७.४३	४७०८६६.५९
	हेड ४ नं.	१०९ पीस	१४०७.००	१७३३००.१९
	जीआइ पाइप	१०० मिटर	६३९.२९	७२२३९.७७
१५८–२०७७।११।१९	४ इन्च पाइप ११४ एमएम	२२१ मिटर	२२१.००	५५१९०.३३
जम्मा				७७६०२६.४८

क्र.सं.	विवरण	रकम
५७.	**बीमा सम्बन्धमा** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२(१) मा खरिद सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक १० लाख रुपैयाँ भन्दा बढी मूल्यको निर्माण कार्य गर्ने निर्माण व्यवसायीले निर्माण सामग्री, प्रयोग गरिने प्लाण्ट, मेशिन औजार एवं निर्माण कार्यको पूर्ण प्रतिस्थापन खर्च समेतको बीमा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालय भवन निर्माण कार्यका लागि निर्माण व्यवसायी हुलाकी निर्माण सेवासँग रु. १४६१२५३.५४ मा सम्झौता भएको छ । सम्झौतामा बीमा सम्बन्धी प्रावधान राखेको पाइएन । भवन निर्माण कार्य सम्वेदनशील तथा जोखिमपूर्ण समेत रहेको हुँदा नियमावलीको प्रावधान अनुसार यस्ता संरचना निर्माण सम्झौतामा बीमाको प्रावधान राखुपर्ने देखिन्छ ।	
	सशर्त कार्यक्रमतर्फ	

५८.	**शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्ति -** स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । यस स्थानीय तह अन्तर्गत विभिन्न तहका २१ सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था एवं विद्यार्थीको संख्या निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।	

सि.नं.	विधालयको नाम	शिक्षक दरबन्दी	पदपूर्ति	पदपूर्ति मध्ये करार	विधार्थी संख्या
१	ठूटिपीपल मा.वि.	१७	१७	०	४९९
२	जनजागृति मा.वि.	१७	१६	२	५४३
३	पट्खौली मा.वि.	८	६	२	३५१
४	बसन्तपूर मा.वि.	१३	१३	३	४३१
५	छोट्की रामनगर मा.वि.	१२	१०	४	४१६
६	कोटही आ.वि.	६	६	०	१९५
७	सृजना आ.वि.	३	३	१	७२
८	सरगरमाथा आ.वि.	३	३	३	६४
९	जनता आ.वि.	५	४	१	१३४
१०	शमसेर आ.वि.	३	३	२	१११
११	रामजानकी आ.वि.	३	३	०	४४
१२	रोहिणी आ.वि.	३	३	१	१२९
१३	ओमसतिया आ.वि.	४	४	१	१३७
१४	गंगा विशुन आ.वि.	०	०	०	१५
१५	भविष्य निर्माण आ.वि.	२	२	१	९७
१६	पडसरी आ.वि.	३	३	२	५७
१७	मदरसा बालापुर				२०४
१८	मदरसा नरैनापुर				४५
१९	मदरसा जियाउल				३७
२०	मदरसा गौरी				७७
२१	मदरसा पननी				७६

दरबन्दी बमोजिम शिक्षक पदपूर्ति गर्नुपर्दछ ।

५९.	**समानीकरण अनुदानबाट शिक्षकको तलब भत्ता -** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ ले स्थानीय तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ता बापत सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने गरी शैक्षिक सत्र २०७६ का लागि सहयोग अनुदान दिन सकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले स्वीकृत दरबन्दीभित्र नपरेका एवं विद्यालयले गत विगतदेखि नै आन्तरिक स्रोतबाट तलब भत्ता व्यहोरेका शिक्षकलाई वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रु. २४१३८००.०० तलब भत्ता भुक्तानी गरेको पाइयो ।	
६०.	**विद्यालयगत निकासा खाताः** अधिकार प्राप्त अधिकारीले आम्दानी खर्च ठीक र विश्वसनीय रहेको तथा दोहोरो हुने गरी भुक्तानी भएको छैन भन्ने कुरामा सुनुश्चित हुनुपर्दछ । गाँउपालिकाले आफु मातहत संचालनमा रहेका आधारभूत तथा माध्यमिक तहका बिद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीको तलब भत्ताको चौमासिक निकासा अभिलेख, मृत र अवकाश प्राप्त शिक्षकहरूको बिवरण र तोकिएको ढाँचामा विद्यालयगत निकासा खाता लगायतका अभिलेख ब्यवस्थित गरी राख्नु पर्दछ ।	

६१.	**छात्रवृत्तिः** ४६-२०७६।११।७ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७६।७७ को क्रियाकलाप नं ७.२.१.१ EMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाइ सम्बन्धित विद्यालबाट कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग भिडान गरी शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गराइ सोका आधारमा विद्यालयहरूलाई छात्रवृत्ति रकम अनुदान दिनुपर्दछ। कार्यालयले २१ विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई वितरण गर्न छात्रवृत्ति रकम रु. ६५०००० निकासा गरेको छ । उक्त रकम सम्बन्धित विद्यार्थीहरूले पाएको देखिने गरी अभिलेख राखेको नपाइएको रू.	६५००००.००
६२.	**बढी निकासाः**- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत स्थायी, अस्थाई तथा राहत दरवन्दीमा कार्यरत शिक्षक कर्मचारीहरूको तलव भत्ता चौमासिक रुपमा विद्यालयगत निकासा खाता तयार गरी पारित तलवी प्रतिवेदन, सम्बन्धित विद्यालयहरूले पेश गरेको माग फारम समेत परीक्षण गरी निकासा दिनुपर्ने व्यवस्था छ । नमुना छनौट बिधिका आधारमा चारवटा विद्यालयहरूको प्रथम, दोस्रो, तेस्रो तथा चौथो निकासाको माग फारम र निकासा अनुदान भिडान गर्दा बढी निकासा गरेको पाइयो । यसरी सशर्त अनुदानबाट बढी निकासा बढी निकासा गएको रकम गाँउपालिकाले छानविन गरी असुल गर्नुपर्ने रु.	३७५५८.००

विद्यालयको नाम	भएको	हुनुपर्ने	बढी निकासा
जनजागृती मा.वि	८८४५२२६	८८३२३९३	१२८७३
ठूटीपिपल मा.वि	९१२६६२५	९११४४३८	१२१८७
जनता आधारभूत विद्यालय	३१०२८०२	३०९२१५८	१०६४४
पट्खौली माध्यमिक विद्यालय	३०४०४९२	३०३८६३८	१८५४
जम्मा			३७५५८.००

६३.	**पारिश्रमिक करः** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ अनुसार पारिश्रमिक आयको पारिश्रमिक करको गणनामा करयोग्य आयको पारिश्रमिक करकट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले स्वास्थ्य तर्फका निम्न कर्मचारीको आयकर ऐन अनुसार करकट्टि गरेको नदेखिएकोले नपुग पारिश्रमिक कर रकम दाखिला गर्नुपर्ने देखिएको रु.	२०९८६.००

नाम	पद	आयकर	कैफियत
रामप्रसाद भट्टराई	सि.अ.हे.व	४७५५	९ महिनाको छुट कर
सुरेन्द्र पाण्डे	ल्या.टे	२०८९	९ महिनाको छुट कर
नेत्रलाल न्यौपाने	हे.अ	२६५१	९ महिनाको छुट कर
लक्ष्मी घिमिरे	सि.अ.न.मी.	४७५५	९ महिनाको छुट कर
डा. सरस्वती भट्टराई	करार	६७३६	११ महिनाको
	जम्मा	२०९८६	

६४.	**सामाजिक सुरक्षा करः** भौ.न ९९ मिति २०७७।३।१ मा मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रमका लागि करारका कर्मचारीको तलव भुक्तानी गर्दा सामाजिक सुरक्षा कर नकाटेको पाइयो । निम्न कर्मचारीको कट्टी नगरेको कर असुल गर्नुपर्ने रु	३८८०.००

नाम	**पद**	**रकम**	**कर**
कबिता थापा	अ न मी	१४४०००	१४४०
शुशिला घिमिरे	अ न मी	१४४०००	१४४०
सुनिता थापा	कुचिकार	१०००००	१०००
जम्मा			३८८०

६५.	**औषधी खरिद** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १(क) मा बिस लाख रुपैयाँसम्मको औषधिजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रिय स्तरको समाचार पत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था भए छ । तर स्थानीय तहहरूले उक्त प्रक्रियावेगर रु. ३४२६३५.०० लाखको औषधि सोझै खरिद गरेको छ । यस सम्बन्धी देखिएको व्यहोराहरू निम्नानुसार छनः • खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको, • आपूर्ति हुने औषधि डव्लु.एच.ओ. सटिफइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको, • आपूर्ति भएका औषधि एंवम सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकीन गर्न सकिएन । • औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको, • औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्ने एकमुष्ट घटाउने गरेको । • तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकिएको गुणस्त अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहेको औषधिहरू जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
६६.	**प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम** - स्थानीय तहमा केन्द्रीयकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूत गराउन एवम् सामुदायिक पूर्वाधारहरूको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतहभित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा २(१) बमोजिम नगरपालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर, सूचीमा समावेश भएकाहरूलाई प्राथमिकीकरण गरी प्राथमिकता क्रम अनुसार, कामका लागि रोजगार कार्यक्रममा संलग्न गराई रोजगारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा, कार्यालयले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेको छैन/बेरोजगारको सूचीमा समावेशलाई प्रथमिकीकरण गरेको छैन । साथै श्रमिकको संख्या पनि अत्याधिक रहेकोले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हाँसिल गर्ने गरी कार्यान्वयन भएको पाइएन । यस कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय तहभित्रका वडाहरूमा सडक नाला, मोटर बाटो, इनार, प्रतिक्षालय निर्माण कार्य लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरी यस वर्ष १८३ जनालाई रोजगारी उपलव्ध गराई रु. ७७२३९८.०० खर्च गरेको छ । लक्षित वर्गलाई ११ दिनदेखि ९९ दिनसम्म रोजगारी उपलव्ध गराई श्रमिक ज्याला, प्रशासनिक र कार्यक्रम खर्च समेत खर्च लेखेका छन् । उक्त खर्चबाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सृर्जना भएको देखिंदैन ।	
६७.	रोजगार कार्यक्रममा आवद्ध हुनको लागि १८३ जनाले निवेदन दिएकामा जम्मा १८० जना छनोट भएको प्रतिवेदन गाँउपालिकाले तयार गरेको छ । पालिकाका ७ वडा मध्ये सबै वडामा यो कार्यक्रम संचालन भएको छ । सञ्चालित कार्यक्रममा १८० जनालाई दैनिक रु ५१७ को दरले १४९४ दिन रोजगारी दिएको पाइयो । यसरी सञ्चालित कार्यक्रमको नापी तथा मूल्यांकन तयार गरे पनि कार्य दिन र कूल कार्यबीच तुलना गर्न सक्ने अवस्था छैन ।	
६८.	अर्थिक कार्यबिधि नियमावली, २०६४ को नियम ३६(३) बमोजिम खर्च लेख्दा खर्चको बील भरपाई सहित लेखा राखुपर्ने व्यवस्था छ । भौ.न१८९-२०७६।३।३१ सूचीकृत वेरोजगारका लागि अभिमुखीकरण आधारित	२४००.००

सामुदायिक आयोजना कार्यक्रम लागि संयोजक दिनेश श्रीसलाई रु. ७८८३९९ भुक्तानी गरेकोमा बील भपाईको जोड जम्मा गर्दा रु ७८५९९९। मात्र भएकोले नपुग रकम असुल गर्नुपर्ने रु

समानीकरण पूँजीगततर्फ

६९. **कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेखः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १० को उपनियम (७) सँग सम्बन्धित अनसूची १ मा २०७६।१।१० भएको छैटौ संशोधन पछि निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा वर्क चार्ट र स्टाफ खर्चको लागि २ प्रतिशत र अन्य सानातिना खर्चको लागि २ प्रतिशत कन्टिन्जेन्सी खर्च गर्न सकिने व्यवस्था छ । कार्यालयबाट योजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्रत्येक कार्यक्रम खर्चबाट ३ प्रतिशतका दरले बीलबाट यस्तो रकम कट्टी गर्ने गरेको छ । कार्यालयले आ.व २०७६/७७ मा कन्टिन्जेन्सी बापत रु. १५३३३२३।- कट्टी गरेको छ । यसरी कट्टी गरेको रकमको कार्यक्रमगत कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेख खडा गरी राख्नु पर्नेमा राख्ने गरेको छैन ।

७०. **सार्वजनिक परीक्षण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिमको कार्य भएको पाइएन । सार्वजनिक परीक्षणको अभावमा आर्थिक कारोबारमा जवफदेहिता र पारर्दशिताको प्रवर्धन गर्ने कार्यमा बाधा पर्ने देखिन्छ ।

७१. **डीपीआर खर्च –** बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डीपीआर लगायतको अध्ययत गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार देहायबमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरको छ ।

कार्य विवरण	**खर्च रकम**
कोटही आधारभूत वि र type 1 केन्द्र निर्माण	४७०५३२.००
ठूटिपिपल हाटबजार	२९९०००.००
रामजानकी रंगशाला र कहवानी मा. वि.	४९८०००.००
ठठरीहवा बाँध र बुद्ध सामुदायिक भवन	४९८०००.००
जम्माः	१२९५०००.००

यस्तो अध्ययन कार्य गराउँदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपयुक्त देखिएन । डी.पी.आर.तयार गर्दा गाउँपालिकाको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा गाउँपालिकाको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा गएको समेत नदेखिएकोले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन ।

७२. **सफ्टवेयर खरिद -** नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं. ४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ । स्थानीय तहले Payroll software र योजना सम्बन्धी सफ्टवेयर खरिद गरी देहायबमोजिम रु.६४०५९२।- खर्च गरेकोमा खरिद भएका सफ्टवेयरको सूचना तथा प्रविधि विभागबाट स्वीकृत लिएको देखिएन । यस्ता सफ्वेयर स्वीकृति लिई प्रयोग गर्नुपर्दछ ।

७३. **गुणस्तर परीक्षण** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन । केही उदाहरण देहाय बमोजिम छन् ।

भौ.नं. मिति	निर्माण कामको विवरण	लागत अनुमान	सम्झौता रकम	कामको प्रकृति
१	सडक पी.सी.सी. ढलान	१०८४१७०।६२	१०८४१७०।६२	उपभोक्ता समिति
१३०-२०७६।१०।२९	लेनुहवा बाटो निर्माण	८६२५३४।३२	८६२५३४।३२	उपभोक्ता समिति
१३१-२०७६।१०।२९	सडक पी.सी.सी. ढलान	६४९६१९.७१	६४९६१९.७१	उपभोक्ता समिति
१३५-२०७६।१०।२९	भवन निर्माण	९७१२१८।०७	९७१२१८।०७	उपभोक्ता समिति
१३९-२०७६।११।४	मन्दिर निर्माण	९७१८३०।११	९७१८३०।११	उपभोक्ता समिति
१६३-२०७६।११।१९	कार्यालय भवन निर्माण		१४६१२५३।५४	निर्माण व्यवसायी
१७१-२०७६।११।२९	स्वास्थ्य चौकी भवन	६४६९७७।५०	६४६९७७।५०	उपभोक्ता समिति
२००-२०७६।१२।६	बाटो कालोपत्रे	२१६०७७०।७८	२१६०७७०।७८	उपभोक्ता समिति
२४०-२०७७।१।२२	बाटो निर्माण	१०८३६४६।४८	१०८३६४६।४८	उपभोक्ता समिति
२९७-२०७७।२।२५	बाटो निर्माण (ढलान)	१६३२३१६।०१	१६३२३१६।०१	उपभोक्ता समिति
३२५-२०७७।२।३२	सडक पी.सी.सी. ढलान	६४७३७४।६१	६४७३७४।६१	उपभोक्ता समिति

७४. **माल सामानको गुणस्तर परीक्षणः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५ मा सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरिएका मालसामान सम्झौतामा उल्लिखित प्राविधिक स्पेसिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने, निरीक्षण वा परीक्षण गर्ने निकाय, अधिकारी वा समितिले निरीक्षण वा परीक्षण गरी सकेपछि स्वीकृत र अस्वीकृत मालसामानको विवरण उल्लेख गरी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, त्यस्तो प्रतिवेदनमा जाँच भएको मालसामानको नाम, प्रतिशत, स्पेसिफिकेशन, निरीक्षण वा परीक्षणको परिणाम उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस सम्बन्धमा देखिएका उल्लेखनीय व्यहोरा निम्नानुसार छन्ः

- कार्यालयमा मालसामान प्राप्त भएपछि खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार स्पेसिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरे नगरेको खुल्ने गरी परीक्षण केन्द्रीय सहित नियमको व्यवस्था बमोजिम प्राविधिक स्पेशिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्बन्धी सर्त पुरा गरे नगरेको प्रतिवेदन पेश गर्ने गरको पाइएन । तसर्थ मालसामानको प्रकृतिअनुसार तुलनात्मक तालिका वा परीक्षण केन्द्रीय (check list) सहितको प्रतिवेदन प्राप्त गरी मालसामान दाखिला तथा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- देहायका मालसामान खरिद गरी सम्बन्धित आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गरेकोमा निरीक्षण/परीक्षण गर्न गठन गरिएको बोर्डले तयार गर्नेगरेको खोलुवा फाराम समेत नलिई भुक्तानी गरेकोले उक्त भुक्तानी नियम सम्मत देखिएन ।

गो.भौ. र मिति	**मालसामानको नाम**	**भुक्तानी रकम**	**बिक्रेता**
११८-२०७६।९।२८	कम्प्युटर, प्रिन्टर तथा उपकरण खरिद	३१४३४३४।-	ग्लोरियस टेक्नोलोजी प्रा.लि,
१५६-२०७६।११।१८	जेनेरेटर खरिद	७९००००।-	कालिका इलेक्ट्रो मेकानिकल्स
१८९-२०७६।१२।४	ल्यापटप	१६५०००।-	डब्बल रे इन्जिनियरिङ
२१६-२०७६।१२।२५	एयर कन्डिसन र नेटवर्किङ	३२५०००।-	डब्बल रे इन्जिनियरिङ

जम्मा			

	समपुरक अनुदान कोष तर्फ	
७५.	**जमानत जफतः** भौ.नं. २ २०७७।०३।०४ ठेक्का नं. १३।२०७६।७७ मटेरिया गाउँमा सडक निर्माण ठेक्काको बोलपत्र आव्हानबाट न्यून कबोल अंक रु.३१०२४८३।९३ गर्ने हेम कन्स्ट्रक्सन सारभुत रुपमा ग्राही भई ठेक्का स्वीकृत भएको देखिन्छ । पालिकाले ठेक्का सम्झौताको लागि पत्र पठाएकोमा हेम कन्स्ट्रक्सनले मिति २०७७।०१।२२ मा कोरोनाको कारणले ठेक्का सकार्न नसक्ने भएकाले दोस्रो सारभुतग्राहीलाई ठेक्का दिन मन्जुर भएको निवेदन पेश गरेकोमा पालिकाले दोस्रो कम कबोल गर्ने एलिजा कन्स्ट्रक्सनसँग सम्झौता गरेबाट ठेक्का स्वीकृत भई सम्झौता गर्न नआउने हेम कन्स्ट्रक्सनको बैंक जमानत रु.१२८७००।०० जफत गर्नुपर्नेमा सो नगरी बैंक जमानत फुकुवा गरेको देखिन्छ । यसरी बोलपत्र जमानत रकम रु.१२८७००।०० हेम कन्स्ट्रक्सनबाट असूल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु.	१२८७००.००
७६.	**अनुदानको अंशः** लुम्बिनी प्रदेश समपुरक अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५, को दफा ४ को उपदफा ३ अनुसार प्रदेश सरकारले व्यहोर्ने अंश सम्बन्धमा आयोजनाको प्रकृति, आवश्यकता, प्राथमिकता, अपेक्षित उपलब्धि, दिगोपना आदिको आधारमा कूल लागतको ५० प्रतिशत सम्मको रकम प्रदेश सरकारले समपुरक अनुदानको रुपमा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिका र लुम्बिनी प्रदेशबीच लागत अनुमानको ५० प्रतिशत अंश व्यहोर्ने गरी सम्झौता भएकोमा देहायका योजनाहरूमा सम्झौताभन्दा बढि अंश समपुरक अनुदानबाट व्यहोरेको नियमसंगत नदेखिएको रु.	४५८५०२३.००

क्र.सं.	ठेक्का नं.	ठेक्का विवरण	सम्झौता रकम	भुक्तानी रकम	प्रदेश भुक्तानी	प्रदेशले लागत सहभागिता जनाउनुपर्ने	हिस्सा कम
१	ठेक्का नं. १३/२०७६-७७	मटेरिया गाउँमा सडक निर्माण	३१२४९८३.८.८१	३११२५२६.५८	२५०००००	१५५६२६३	९४३७३७
२	ठेक्का नं. १२/२०७६-७७	तैरेनी गाउँको सडक कालोपत्रे	२९९२१११.५०	२९५३४८५	२५०००००	१६१८८६९	८८११३१
३		श्री रामजानकी रंगशाला ओमसतिया ६, रुपन्देहीको भ्याट सहित	९०१६९०८.६८	३७७८६९०	२५०००००	१८८९३४५	६१०६५५
४	ठेक्का नं. २७/२०७६-७७	रोहिणी खोला तटबन्ध वडा नं. ३	१०३७११५१.७०	२३६४०००	२३६४०००	०	१२८२०००
५	ठेक्का नं. २५/२०७६-७७	ठटेरिया कृषि बाँध निर्माण	८६७९४५८	१७३५०००	१७३५०००	०	८६७५००
		जम्मा					४५८५०२३

	समानीकरण चालुतर्फ	
७७.	**अनुदानको अनुगमनः** सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ । पालिकाले कृषि, पशु, शैक्षिक सेवा, सामान खरिद गरी वितरण गरेको भनि खर्च लेखेको छ । तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलब्धी मापन गरेको छैन । अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेको छैन । साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीवनस्तरमा सुधार आएको यकीन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	

भौ.नं. र मिति	कार्यक्रम	रकम	कैफियत
०२. २०७७.०२.२१	समानता बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	११४१४९.००	
०३, २०७७.०२.२१	जनसेवी सहकारी संस्था लिमिटेड	५३१२१.००	
०४, २०७७.०२.२१	लगनशील बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	५५६८९.००	
०५, २०७७.०२.२१	बसन्तपुर किसान सहकारी संस्था लिमिटेड	३०९०१५.००	
०६, २०७७.०२.२१	सतयिमाइ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	२५७६७०.००	
०७, २०७७.०२.२१	साना किसान बचत तथा ऋण सहकारी स.सथा लिमिटेड	२१०३५६.००	
जम्मा		१०००००0.००	

७८. **भ्रमण खर्च :** लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरू देहाय बमोजिम छन्.

- अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको ।
- नियमानुसार भ्रमण अभिलेख खाता नरहेकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीको भ्रमण सम्बन्धी एकीकृत विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।
- भ्रमण पश्चात् तोकिए बमोजिम भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरी अधिकांश भ्रमणको भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- कतिपय भ्रमणहरू पालिका वा कार्यालयसँग असम्बन्धित गाँउपालिका गएको जनाई सो वापतको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- स्पष्ट प्रयोजन बेगर वडा अध्यक्ष सहितका पदाधिकारीको ७ दिनको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको ।

अतः स्पष्ट प्रयोजन र उद्देश्य बेगर अधिकांश ७ दिनको समयावधी राखी भ्रमण खर्च भुक्तानी गरेको अवस्थाबाट भ्रमण खर्च भुक्तानीमा दुरुपयोगको सम्भावना देखियो । त्यसैले तोकिएको कानुनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सामाजिक सुरक्षातर्फ

७९. **लाभग्राही परिचयपत्र अभिलेखः** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ को दफा १० र ११ अनुसार स्थानीय तहले भत्ता पाउने लाभग्राहीहरूको फोटो सहित मुल अभिलेख अद्याविधिक गरी वडा कार्यालय अनुसार तयार गर्ने र केन्द्रीय पञ्जीकरण विभागले सञ्चालनमा ल्याएको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली एम. आई. एस. मा प्रविष्ट गरी प्रणालीबाट प्राप्त भए बमोजिमको परिचय पत्र लाभग्राहीले भत्ता पाउन सुरु गर्ने चौमासिक भन्दा अघिल्लो चौमासिक सम्ममा उपलब्ध गराइसक्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । तर कार्यालयले निर्देशिका अनुसार मुल अभिलेख परिचयपत्र तथा एम.आई.एस. मा प्रविष्टी गरेको छैन । अतः निर्देशिका अनुसारको लाभग्राही परिचयपत्र अभिलेख राख्नु पर्दछ ।

८०. **भत्ता विवरणको अनुगमनः** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ को दफा २८ मा स्थानीय स्तरको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिले चौमिसिक रुपमा बैठक बस्ने तथा अनुगमन प्रतिवेदन प्रमुख वा

	अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर त्यस अनुसार अनुगमन गर्ने बैठक बस्ने तथा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने गरेको देखिएन । अतः कार्यविधि अनुसारको कार्यहरू कार्यान्वयन गरिनु पर्ने देखिन्छ ।	
८१.	नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने नागरिकतामा नागरिकता प्रमाण नं. अनिवार्य हुने गरी नागरिकता उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा २० व्यक्तिहरूको पहिलो, दोस्रो तथा तेस्रो किस्तामा सामाजिक सुरक्षा भुक्तानी नागरिकता नं. वेगर भएको देखियो । ५ नं. वडाका निम्न लाभग्राहीहरूको नागरिकता प्रमाण नं खुलेको बिवरण सहित मुल अभिलेख पेश गर्नुपर्ने रु.	२९६०००.००

क.स	लाभग्राहीको नाम	जम्म मिति	रकम
१.	दुलारी कोहार	१९९८.१.१	१२०००
२.	भुईली पासी	२००२.४.२०	१२०००
३.	अनारी चमार	२००२.१२.१५	१२०००
४.	सीताराम केवट	२०००.६.२८	१२०००
५.	मानमती लोभ	२०००.१२.३०	१२०००
६.	सुमित्रा कुर्मि	२०००.१.१०	१२०००
७.	महादेव अहीर	२०००.८.४	१२०००
८.	मुरतिया चमार	२००३.२.५	१२०००
९.	सोहरती पाण्डे	१९९४.१०.२१	१२०००
१०.	सवितरा अहिरिनी	१९९६.१२.३०	१२०००
११.	चनरी चमार	२००४.५.२४	१२०००
१२.	चित्ररेखा थारुनी	२००४.१२.३०	१२०००
१३.	सोनमती पासी	२००३.५.१५	१२०००
१४.	तिताई पासी	२०१५.८.१५	८०००
१५.	चनरजाती चमाइन	२००७.१०.१	८०००
१६.	श्रीमती मनी राना	१९८५/८/८	१२०००
१७.	श्रीमती धनी मायादेबी गुरुङ	१९८७/१/२	१२०००
१८.	श्रीमती रसा देबी पुन	१९७५/५/१८	१२०००
१९.	श्रीमती गंगा माया गुरु	१९९९/४/११	१२०००
२०.	श्रीमती साबित्री देवी कार्की	२०००/१२/३०	१२०००
२१.	श्रीमती धनि माया देवी गुरूङ	१९८७/१/२	१२०००
२२.	श्रीमती रसा देबी पुन	१९७५/५/१८	१२०००
२३.	श्रीमती चन्द्र कुमारी मल्ल	१९९३/५/१६	१२०००
२४.	श्रीमती सुखना केवट	१९९५/१२/३०	१२०००
२५.	धनराशी चमाईन	२०१४.१.२६	८०००
२६.	केशरी हरिजन	२००८.१२.३०	८०००
	जम्मा		२९६०००

८२.	**दोहोरो भुक्तानीः** नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने नागरिकतामा नागरिकता प्रमाण नं. दोहोरो नहुने गरी नेपाली नागरिकलाई नागरिकता उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । सामाजिक सुरक्षा लेखापरीक्षणको क्रममा निम्न नागरिकता प्रमाण नं. एकै भएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भुक्तानी भएको देखियो र अन्य थप	

	व्यक्तिहरूको नामनामेसी उमेर नागरिकता प्रमाणपत्र नं एकै भई दोहोरो परेको हुदाँ उक्त सम्बन्धमा छानबिन गरी एकीन गर्नुपर्ने रु.	३०००००.००

क.स	नाम	जन्म मिति	ना प्र न	प. चौ	दोस्रो चौ	तेस्रो चौ
१	सुमिन्त्रा पासी	२०१४.२.१२	३७३००४.४८	८०००	८०००	८०००
२	श्रीमती मनमाया दर्लामी र सोमती थारु	२०१९।८।२१	४५०३/लु.रु.	८०००	८०००	८०००
३	चनर तेली	२००५.१०.९	२६४६९	१२०००	१२०००	१२०००
४	हरिराम तेली	२००५.३.२८	५१४५२	१२०००	१२०००	१२०००
५	रेशमी यादव	२०१०.९.५	२.४१२	८०००	८०००	८०००
६	रामटहल तेली	१९९९.१२.८	५४३३८	१२०००	१२०००	१२०००
७	पाना देबी कुर्मी	२००६.१.१७	९.१४२२	१२०००	१२०००	१२०००
८	जकत माया महरजन	२००६.२.८	१८३८५	१२०००	१२०००	१२०००
९	श्री सोनिया देवी थारु	२०१३।११।०६	१/६२० रु.	८०००	८०००	८०००
१०	श्री सपना थारु	२०३८।५।२७	३७१०२०/४३४९ ५ रु	८०००	८०००	८०००
	जम्मा			१०००००	१०००००	१०००००

कार्यलयको भनाइः आ व २०७७।७८ देखि एम आइ एस प्रणालीमा विवरण प्रविष्टि गरिएकोले यो समस्या समाधान भैसकेको भन्ने कार्यालयको भनाइ रहेको छ ।

विपद् व्यवस्थापन

८३. **समिति गठन-** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(१) मा प्रत्येक स्थानीय तहले अध्यक्ष तथा प्रमुखको अध्यक्षतामा बढीमा १५ जना सदस्य रहेको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ऐनमा तोकिएबमोजिमको समिति गठन गरेको/समिति गठन भएतापनि ५ वटा बैठक बस्ने बाहेक अन्य कार्य गरेको पाइएन । ऐनमा तोकिएबमोजिम समिति गठन गरी तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारमा सक्रीय बनाउनुपर्दछ ।

८४. **कार्य योजना -** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ को नियम (८) मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा परिषद्/कार्यकारी/प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे/नगरेको अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने/गराउन सम्बन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका कार्यहरू गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नु/गराउनु पर्दछ ।

८५. **विपद् व्यवस्थापन कोष** – विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २३(१४) मा विपद् व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन कोष रहने र कोषमा रहने रकम तथा कोषको सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धित स्थानीय तहले बनाएको नियममा तोकिएबमोजिम हुने व्यवस्था छ ।

पालिकाले गत वर्षको मौज्दात समेत रु. ८९०६९१५।- आम्दानी भई रु. ८३९९३९९।- खर्च गरी बाँकी रु. ५०७५१६।- देखिन्छ । पालिकाले खर्च मध्ये रु. ३९४८३१५।- राहत वितरण, क्वारेन्टिन निर्माणमा रू. १५५१५५२।-, क्वारेन्टिनमा खाजा, खाना रू. २५८८४३।-, पिपिइ, मास्क, थर्मलगन, स्यानिटाइजर रू. १७९३९५९।-, औषधि खरिद रू. ५५१७७३०।- र आगलगी भई घर राहत वापत रू. २९५०००।- भुक्तानी गरेको भए पनि विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालनको लागि पालिकाले कार्यविधि बनाएको छैन । ऐन तथा नियममा भएको व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।

८६. **सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा संरक्षण, उपयोग तथा हक हस्तान्तरण -** स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको तथा अभिलेख राखेको पाइएन ।पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु/गराउनु/अभिलेख राख्नु पर्दछ ।

आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम बेरुजु :

८७. **पेश्की बाँकी:** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४७ (१) अनुसार पेश्की फछ्र्यौट हुनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायीलाई भुक्तानी भएको देहाय अनुसारको मोविलाइजेशन पेश्की रू. ३५७५०००।- सम्झौता अनुसार फछ्र्यौट हुनु पर्दछ ।

सि.नं.	भौ.नं. र मिति	पेश्की पाउनेके नाम	रकम
१	६.२०७७.३.१८	शितला निर्माण सेवा	९२००००
२	१०.२०७७.३.२२	शितला निर्माण सेवा	९२००००
३	८.२०७७.३.२९	ए एण्ड ए बिल्डर्स	१७३५०००
		जम्मा	३५७५०००

८८. **आन्तरिक लेखापरीक्षण बेरुजू:** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ९६ (३) अनुसार कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट निस्केको बेरुजू अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु भन्दा अगाडि नै नियमित गराउनु पर्नेमा नियमित गराई वा प्रमाण पेश गर्नु पर्नेमा प्रमाण पेश गरी वा असुल उपर गर्नु पर्नेमा असुल उपर गरी बेरुजू लगत कट्टा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट औंलाएका देहाय अनुसारका बेरुजूहरू अन्तिम लेखापरीक्षणको अवधिसम्म पनि फछ्र्यौट गरेको नपाएको रू. २१०३४२०.१९

शीर्षक		विवरण	रकम
८०५४८५०१००१	६३८-२०७७।२।२९	सवारी मर्मत विल	१००००.००
	१४-२०७६।६।१७	करचुक्ता प्रमाणपत्र पेश नगरेको	३८१५०१.००
	५९-२०७६।८।१८	करचुक्ता प्रमाणपत्र विना खरिद प्रकृयामा संलग्न	४९२३६०.००
	४४७-२०७७।३।१९	विल रकम भन्दा बढी भुक्तानी	४६५०.००
	५१५-२०७७।३।२५	ल्याव टेस्ट विजक पेश नगरी भुक्तानी गरेको रू.	२००००.००
	५३३-२०७७।३।२८	भरपाइ पेश नभएको रू.	३८८००.००
	५८५-२०७७।३।३१	ल्याव टेस्टको विल पेश नभएको	२४०००.००
३६५०००१०४	९-२०७७।३।२४	रितपुर्वक विल पेश नभएको	४०००.००
८०५४८५०१५०१०	९०-२०७७।२।२७	प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा दिइने पारिश्रमिक दरको आधार नभएको	७४२००.००
	१७३-२०७७।३।२९	विल विजक भन्दा वढी भुक्तानी रू.	९९५.००

८०५४८०१३००	३-२०७६।६।१४	लागत अनुमान तयार हुनु अगावै भुक्तानी	१५००००.००
	३६-२०७६।१२।२६	तुलनात्मक तालिका नबनाइ खरिद गरेको रू.	२३४०००.००
	४२-२०७६।१२।२७	सिमा भन्दा बढी सोझै खरिद गरेको रू.	५६००२७.००
धरौटी	४५-२०७७।२।६	मु अ कर समायोजन नभएको	६८८२५.००
	संचित कोष आन्तरिक आय	असुल वाकी ईश्वर प्रसाद गौतम	१०००.१९
	संचित कोष आन्तरिक आय	असुल वाकी संजय कुमार यादव	३९०६२.००
			२१०३४२०.१९

कोभिड १९ तर्फ

८९. कोभिड-१९ रोकथाम नियन्त्रण र व्यवस्थापनमा २०७७ असार मसान्तसम्मको प्राप्त रकम र खर्च सम्बन्धी विवरण अनुसार कार्यालयले रू. ८९६६९१५।- आम्दनी र असार मसान्त सम्ममा रू. ८३९९३९९।- खर्च भएको देखाएको छ । कार्यालयले देहाय अनुसार आम्दानी र खर्चको विवरण पेश गरेको छ ।

बजेट/आम्दानीको स्रोत	२०७७ असार मसान्तसम्म प्राप्त रकम	खर्च शीर्षक	२०७७ असार मसान्तसम्म खर्च
संघीय सञ्चित कोषबाट		राहात वितरण	३९४८३१५.००
प्रदेश सञ्चित कोषबाट		क्वारेन्टिन होल्डिङ्ग सेन्टर निर्माण व्यवस्थापन	१५५१५५२.००
स्थानीय तहको आफ्नै बजेटबाट विनियोजन भएको	७१७२०००	आईशोलेसन केन्द्र निर्माण व्यवस्थापन	
संघीय कोभिड कोषबाट	०	आर्थिक सहायता	
शिक्षक कर्मचारीको तलब	१००००००	औषधि एवं स्वास्थ्य उपकरण तथा सामग्री खरिद	२३४५६८९.००
अन्य स्रोतबाट प्राप्त	७९४९१५	स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण	
	०	अन्य शीर्षकमा भएको खर्च	२५८८४३.००
जम्मा	८९६६९१५।००		८३९९३९९.००

९०. **जोखिम भत्ता** : नेपाल सरकारद्वारा जारी भएको "कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को संक्रमणको उपचारमा संलग्न जनशक्तिको जोखिम भत्ता व्यवस्थापन आदेश, २०७७ को दफा ७(ङ) मा, अनुगमन मूल्याङ्कन तथा व्यवस्थापनमा संलग्न प्रशासनिक जनशक्तिलाई नेपाल सरकारले तोकेको शुरु तलव स्केलको ५० प्रतिशत र कन्ट्याक ट्रेसिङ्गमा खटिएका स्वास्थ्यकर्मी, क्वारेन्टिनमा खटिएका जनशक्तिलाई ७५ प्रतिशत जोखिम भत्ता प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था छ । कार्याललले अग्रपंतिमा खटेका ५२ जना स्वास्थ्यकर्मी, १० सुरक्षाकर्मी, १२ प्राबिधिक कर्मचारी, प्रशासनिक कर्मचारीलाई रू. २६१८१४६.०० खर्च लेखेको छ ।

९१. **क्वारेन्टिन र आइसोलेसन व्यवस्थापनः** कार्यालयले कोभिडको जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको व्यवस्थापनको लागि गहुँबाली ओमसतिया केन्द्र, बसन्तपुर मावि बसन्तपुर, ठुटीपिपल मावि गरी ३ वटा क्वारेन्टिन तयार गरेकोमा देहायको संख्यामा क्वारेन्टिनमा बस्ने मानिसहरूको संख्या रहेको देखिन्छ । पालिकाले ३ वटा केन्द्रको निर्माण र क्वारिन्टाइनमा रहेका व्यक्तिहरूको लागि देहाय अनुसार रु. १८१०३९५.०० खर्च गरेको छ ।

क्रस	यस निकायले तयार वा सञ्चालन गरेको क्वारेन्टिन/होल्डिङ सेन्टरको नाम	बेड संख्या	क्वारेन्टिनमा बस्नेहरूको संख्या	
			दैनिकरुपमा बसेको अधिकतम संख्या	आषाढ मसान्त सम्म क्वारेन्टिनमा बसेकाहरूको

				कुल संख्या
१	गहुँबाली ओमसतिया ई केन्द्र	४०	१५	४०
२	बसन्तपुर मावि बसन्तपुर	२०	१५	१५
३	ठुटीपिपल मावि	१५०	२०	८०
	जम्मा	२१०	२०	१३५

९२. सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४५ (१) मा विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार ऐनको दफा ६६ बमोजिम खरिद गर्दा सार्वजनिक निकायले खरिदको आवश्यकताको लिखित विवरण, गुणस्तर, परिमाण, शर्त र कार्य सम्पन्न गर्ने अवधि जस्ता विवरण तयार गरी आकस्मिक परिस्थितिको सामना गर्न आवश्यक परिमाण र समयावधिका लागि मात्र यथासम्भव प्रतिस्पर्धा गराई वा एउटा मात्र निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकसँग लिखित दरभाउ वा प्रस्ताव लिई स्वच्छ र उचित मूल्यको लागि वार्ता गरी खरिद गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले कोभिड १९ प्रकोप रोकथाम र न्यूनीकरणको लागि देहाय अनुसारका प्रमुख स्वास्थ्य सामग्रीको खरिद गरेको छ । खरिद दर लट अनुसार फरक रहेको देखिन्छ । कार्यालयले उपयुक्त खरिद विधि अवलम्बन गर्न नसक्दा सर्जिकल माक्स रु. १५ देखि रु. २५ सम्ममा खरिद गरेको छ । न्यूनतम् र अधिकतम् मूल्यवीच धैरे अन्तर रहेकोले कार्यालयले विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था प्रभावकारी रुपमा पालना गरेको देखिएन । यसको उदाहरण देहाय अनुसार रहेको छः

सामानको नाम	**सामानको छोटो स्पेशिफिकेशन**	**खरिद सम्झौता मिति**	**सामान प्राप्त मिति**	**इकाई**	**परीमाण**	**दर**	**कुल रकम**
पिपीई				set	३८		१४३०००
माक्स				piece	६१००		९१९५००
जम्मा							१४३०००.००

९३. कोभिड-१९ केश इन्भेष्टिगेसन तथा कन्ट्याक ट्रेसिङ्ग टिम परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्न ३ सदस्यीय टोली गठन गरी देहाय बमोजिमको कार्य गरेको देखिन्छ ।

स्थानियतहको नाम	टीमको सदस्य संख्या	खर्च रकम	केश अनुसन्धान संख्या	कन्टयाक्टमा आएका व्यक्तिहरूको पहीचान संख्या	सामान्य परामर्श, फलोअप तथा रेफर संख्या	नमूना संकलन वा द्रुत परीक्षण संख्या
ओमसतिया	३		७	२०२	४७	नमुना=४६ RDT=१५६

९४. **परीक्षणः** कार्यालयले पेश गरेको विवरण अनुसार २०७७ असार सम्म ४७ पीसीआर परीक्षण गर्दा ४७ जना नै संक्रमित फेला परेको देखिन्छ ।

महिना	सबै क्षेत्रमा गरेको कुल परीक्षण संख्या		Priority-1क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या		Priority-2क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या	
	परीक्षण संख्या	संक्रमित संख्या	परीक्षण संख्या	संक्रमित संख्या	परीक्षण संख्या	संक्रमित संख्या
२०७६ चैत्र						
२०७७ बैशाख	२४	२४	२४	२४		
२०७७ जेठ	६	६	६	६		
२०७७ असार	१७	१७	१७	१७		

९५. **राहात सामग्रीको खरिद र वितरणको परिमाणः** कार्यालयले देहाय अनुसार राहत समग्री रु. ३९२३५९०।०० मा खरिद गरी वितरण गरेको विवरण पेश गरेको छ । मूल्य खुल्ने गरी विवरण पेश नगरेकोले मूल्य र

परिमाणबीच तुलना गर्न सक्ने अवस्था छैन । खरिद गरेको पुरै सामग्री वितरण गरेको भए पनि वितरणको अवस्था खुल्ने गरी आवश्यक विल भपाई राख्ने नगरेकोले यस सम्बनधमा एकीन हुन सक्ने अवस्था छैन ।

राहत सामग्री	ईकाइ	खरिद परिमाण	वितरण परिमाण	राहात पाउने परिवार संख्या
चामल	क्विन्टल	३२६.५५	३२६.५५	२१९९
दाल	क्विन्टल	३१.७७	३१.७७	
नुन	क्विन्टल	४३.५४	४३.५४	
तेल	लिटर	३१७७	३१७७	
चक्की आटा	क्विन्टल	८७.०८	८७.०८	
सोयाबिन	क्विन्टल	२१.७७	२१.७७	

पालिकाले ६ वटा वडाको २१९९ परिवारलाइ दाल चामल नुन तेल लगायत खाद्यन्न वितरण गरेको देखिन्छ ।राहत सामग्री खरिद गर्दा विभिन्न वडाहरूले फरक फरक दरमा राहात सामग्री खरिद गरी वितरण गरेकोबाट एउटै पालिकामा पनि खरिद मूल्यमा एक रूपता रहेको पाइएन ।

९६. **वार्षिक प्रतिवेदनः** विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ४५ मा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिले प्रत्येक आर्थिक बर्षमा गरेको कामको बिवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति तथा प्रदेश विपद व्यवस्थापन कार्यकारी समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित समितिमा पेश गरेको पाइएन । ऐनमा भएको व्यवस्था पालना हुनुपर्दछ ।

९७. **अनुगमन तथा सम्परीक्षण**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।सोही ऐनको दफा ८४(२)(घ) मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने गराउने काम कर्तव्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुने व्यवस्था छ । यो वर्षको लेखापरीक्षणको क्रममा भई सम्परीक्षण भई गत बर्षसम्मको बाँकी बेरुजु निम्नानुसार रहेको छ ।

गत वर्षसम्मको बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू (B)	गत बर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (C=A-B)
३४६५७२४४.१३	०	३४६५७२४४.१३

उल्लिखित सम्परीक्षणबाट निम्नानुसार थप वेरुजु कायम भएको छ ।

अद्यावधिक वेरुजु - यस पालिकाको २०७६।७७ सम्मको फछ्यौट गर्न बाँकी बेरुजुको स्थिति देहायअनुसार रहेको छ

गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू (B)	यो वर्ष कायम बेरुजू (C)	संपरीक्षणबाट कायम बेरुजू (D)	अध्यावधिक बाँकी बेरुजू (E=A-B+C+D)
३४६५७२४४.१३	०	१६९४०६८४.०	०.००	५१५९७९२८.१३

सञ्चित कोष विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६।७७

(रू. हजारमा)

स्थानीय तह	जिल्ला		आय				जम्मा आय	व्यय				मौज्दात
		गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	राजस्व बाँडफाँट रकम	आन्तरिक आय	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
		१	२	३	४	५	६ (२+३+४+५)	७	८	९	१० (७+८+९)	११(१+६-१०)
ओमसतिया गाउँपालिका	रुपन्देही	५५१६३	२४८५४४	५४९२९	५९६७४	९१८२५	५१०१३५	१७६०७२	१७९८७७	९३३८७	४४९३३६	६०७९९

बेरुजू बर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोवार)

(रू. हजारमा)

स्थानीय तह	जिल्ला	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजू			बाँकी बेरुजू								
		दफा सङ्ख्या		रकम	दफा सङ्ख्या		रकम	दफा सङ्ख्या		रकम	असुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजस्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी	अन्य	जम्मा
ओमसतिया गाउँपालिका	रूपन्देही	८०	२६	२४५६८	०	७	७६२६	८०	२०	१६९४१	२२५९	११९८८	२६९४	०	०	१४६८१	०	०	०

बेरुजूको अद्यावधिक स्थिति

(रू. हजारमा)

गत वर्ष सम्मको बाँकी	यस वर्ष फछ्र्यौट	बाँकी बेरुजू	यस वर्षको स.प.बाट कायम बेरुजू	यो वर्षको कायम बेरुजू	बाँकी
३४६५७	००	३४६५७	००	१६९४१	५१५९८